

Irunero

477.
2026ko urria

**Noelia Lorenzo
Pino, idazlea:**

"Gustatu zait
koloreen, argiaren
ilusioaren eta
odolaren nahiz
armen arteko
kontraste hori"

Enalta Irun Beilatokia eta Errausketa-labea

900 500 000

(Doako telefonoa 24 orduz)

Hileta- eta oroitzapen-zerbitzuak

enalta.es

aurkibidea

Bertatik Bertara - 162 urte trena

Irunera iritsi zela

Kalean Bai - Irunabar

Bizi Bide elkarte

Re-Read

"Los Muñecos de la Tarta"

Noelia Lorenzo

Irun2040

Caser Residencial: Hondarribiko jaiak

Bertso jarriak

Denbora pasak

Kirola - Parean elkarte

Kirola - Leire Landa

Beti Gazte - Ka. Cerámica

iGazte

Kultura

4

6

8

10

12

14

20

22

23

23

24

26

28

30

31

ERREPORTAJEA: RE-READ 10

BETI GAZTE: KA. CERÁMICA 28

irunero

Erredakzioa:
Ainara Berges
erredakzioa@irunero.eus

Administrazioa:
Joseba Arozena

Zuzenketa:
Aitor Lete

Publizitatea:
Amaia Terrazas
Ion Otxoa
Joseba Arozena
(jarozena@irunero.eus)

Diseinua eraberritzea eta maketazioa:
Maialen Sayans

Inprenta:
Antza

Argitaratzailea:
837 comunicación y publicidad S.L.
www.837comunicacion.com

ISSN: 1134-0606

Lege gordailua: SS-230-94

Tel: 943042052

Webgunea: irunero.eus

Erakunde honek Irunero diruz laguntzen du:

Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Sailak (Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak) diruz lagundua:

Erakunde honek Irunero diruz laguntzen du:

BEGI-BISTAN

“

66 JARDUERA

CBA kultura eta sorkuntza zentroak 66 jarduera bildu ditu lehen urtean.

Guztira, zuzeneko arteen 26 saio, 25 kontzertu, 7 film proiektzio, 2 erakusketa nagusi eta KEOA gunean sorkuntza garaikideari lotutako beste 6 jarduera izan dira ikusgai.

“

12 PELIKULA

‘Zinema guztiontzat’ egitasmoak urteko bigarren txandari ekingo dio, Abendura bitartean euskaraz eta doan 12 pelikula ikusteko aukera eskainiz.

Haur eta gazteentzako saioak 16:00etan izango dira, eta helduenak, berriz, 18:00etan; Sarrerak udal webgunearen bitartez edo Ocine Mendibileko txarteldegian eskura daitezke.

“

% 97,8KO OKUPAZIOA

Irunek abuztuan % 97,8ko hotel okupazioarekin eta bisitarien gorakadarekin itxi du uda.

Bi udalerrietako turismo bulegoek 17.127 bisitari artatu dituzte guztira, eta hazkunde hori bereziki nabarmena izan da Irungo bulegoan, 3.270 pertsona hartuta (% 48 gehiago).

“

7,50 METROKO ALTUERA

Igogailu berri batekin Errotazarreko goialdeko irisgarritasuna hobetzeko obrak onartu ditu udalak.

Proiektuak 7,50 metroko altuera gaindituko duen eta 13 pertsonentzako (1.000 kg) edukiera zein ontziratze bikoitza izango duen igogailu berria jasotzen du Errotazar kalean.

“

1,5 MILIOI EURO

1,5 milioi euroren erabilera erabakiko dute 2027ko Aurrekontu Parte-hartzaileek.

Irailean zehar bildutako proposamen guztien azken bozketa urriaren 2tik 6ra bitartean egingo da udal webgunearen bidez.

“

33 KIROL KLUB

Parean elkarteak 33 kirol klub emakumeentzako eskaintza bildu du gida batean.

Ekimen horren helburu nagusia da hiriko neska zein emakumeei kirol aukerei buruzko informazioa modu erraz, praktikoa eta bateratuan helaraztea.

SALMENTA-ALOKAIRUAK - PROMOZIO BERRIAK - AHOLKULARITZA

Beraketa kalea, 17 | (+34) 943 64 64 12 | info@inmobiliariaolaizola.com
20302, Irun | www.inmobiliariaolaizola.com

BERTATIK BERTARA

ALTZAIRUZKO BIDEETATIK ETORKIZUNERA: IRUNGO TRENBIDEAREN HISTORIA ETA ETORKIZUNeko ERALDAKETA

Irunen eta trenbidearen arteko harremana hiriak bere historian zehar eraiki duen identitatearen oinarritzko zutabeetako bat da. XIX. mendearen erdialdetik aurrera, altzairuzko bideek ez zuten bakarrik eskualdeko garraio eredua eraldatu; aitzitik, Irunen bilakaera ekonomikoa, soziala, industrialia eta hiri diseinua bera ere sakonki gidatu zituzten. Gaur egun, mende bat eta erdi baino gehiagoko ibilbide aberats baten ondoren, Bidasoko hiri nagusi honek azpiegitura berri eta moderno baten bidez bere trenbide ingurunea erabat berritzeari eta etorkizuneko mugikortasunari erantzuna emateari heldu dio berriro ere.

Irunen trenbide historia modernoa 1863ko urrian hasi zen ofizialki, Beasaindik zetorren lurrin lokomotora batek Iparraldeko Linea inauguratu zuenean. “Compañía de los Caminos de Hierro del Norte de España” elkarteak 1856an abiatutako proiektu handi hark bere lehen mugarri nagusia lortu zuen. Halere, 1864. urtea izan zen Madrildik irten zen lehenbiziko trenak hirira heldu eta ibilbidea osorik bete zuen urtea. Une horretatik aurrera, Irun Frantziaren eta Espainiaren arteko komunikazioko gune estrategiko bilakatu zen europar mailan, modernitateari ateak zabaldutako eta garai berri baten hasiera markatuz.

Muga kokapen estrategiko hori zela eta, Bidasoa ibaia zeharkatzeko lehen harritzko zubia eraiki zen Santiagoko pasabidean 1862 eta 1863 urteen artean, trenbideak ibaia zeharkatu ahal izan zezan. Zubia 1864ko abuztuan inauguratu zen ofizialki, eta aurrerapen ikaragarria ekarri zuen bi estatuen

Argazkia: Irungo tren geltokia, XX. mendearen hasieran (Iturria: Irungo Udal Artxiboa. Erreferentzia zk.: 40417) ↓

arteko komunikazio sisteman, Madril eta Paris lotuz eliteko turismoa garatzen ari zen garai berean. Garai hartako lehen tren haiek orduko 35 kilometroko abiadura zirkulatzen zuten, garaiko herritarrentzat benetako iraultza teknologikoa zena.

Trenbide sarearen garapen azkarrarekin batera, 1881ean Avillume ingeniariak diseinatutako tren geltoki nagusia eraiki zen Irunen, aurreko instalazio behin-behineko eta xumeak ordezkatzeko asmoz. Geltoki berri haren diseinu funtzional eta monumentala ikusirik, argi geratu zen hiriak zeukan hazkunde handinahia. Geltokiaren inguruan zama-kai zabalak, lantegiak eta bide zabalera aldatzeko ezinbesteko azpiegitura konplexuak antolatu ziren, Irun pertsonen zein ondasunen joan-etorri etengabeko leku bihurtuz. Geltoki nagusiaz gain, 1912ko abenduaren 5ean “El Topo” deritzon zabalera estuko trenbidea inauguratu zuen Sociedad de Ferrocarriles Vascongados elkarteak Donostia eta Irun artean. Bere ibilbide bihurtutakoak tunel eta bidezubi ugari igarotzeagatik ezaguna —zortzi kilometrotan hamahiru tunel eta lau bidezubi zituen—, gaur egun Euskotren denak Bidasoko biztanleen eta inguruko industria berrien eguneroko bizitza erraztu zuen.

Hiriaren bilakaera trenbidearen bidetik

Trenarekin batera, aduanaren ezarpena izan zen Irungo hazkundearen beste zutabe nagusia. 1841ean aduana barnealdetik mugara aldatu zenetik Esparteroren agindupean, jardura ekonomiko oso zabala sortu zen Irunen. Garraio sozietateak, komisio etxeak eta era guztietako zerbitzu osagarriak ugaritu ziren. Hasieran San Juan plazan eta ondoren Behobiako estilo neoklasikoko eraikin batean kokatu ondoren, 1883an aduana trenbide multzoaren ondoan jasotako eraikin berriera eraman zen behin betiko. Industrializazioak ere bere

bidea egin zuen: aurreko muga fiskalak gainditu ondoren, hainbat enpresa ospetsu ezarri ziren hirian, aidibidez: Elgorriaga txokolate enpresa, Sancheski, CAF, Porcelanas Bidasoa edo Palmera.

Aduana eraikinak ordea, garai ilunak ere bizi izan zituen. Aduanaren atzealdean zegoen “Pequeña Velocidad” pabiloia kontzentrazio eremu gisa erabili zen 1936 eta 1942 urteen artean. Erbestealdetik bueltan zetozen pertsonak “Comisión de Admisión del Puente” izenekoaren azterketa gogorra pasatzera behartuta zeuden, eta frankisten kontrola igaro ez zutenak bertan atxilotzen zituzten, ondoren beste kontzentrazio eremu batzuetara edo lan behartuko langile batailoietara bidaltzeko.

Irunen norabide ekonomikoak kolpe handia jaso zuen 1993ko urtarilaren 1ean, Europako Batasuneko barne mugak kendu eta Merkatu Bakar Europarra indarrean ezarri zenean. Aduana jarduerari lotutako milaka lanpostu zuzen eta zeharkako galdu ziren egun batetik bestera. Erronka historiko hari erantzuteko, hiria erabat berrantolatu zen: ZAISA elkartearen bidez plataforma logistiko berriak sortu ziren, eta ekonomia merkataritzara zein kulturara bideratu zen.

Hiri egiturari dagokionez, XIX. mendearen amaieratik Colón Pasealeku nagusia, hasieran Geltoki Etorbidea deitua, eta zabalgunek berria garatu ziren, burgesiaren etxeak eraikiz, garaiko arkitekturaren estiloan. Udal arkitektoen lanek, Luis Vallet arkitektoaren eraikuntzek, adibidez, Villa María Luisa bezalako eraikinen bidez edo Anaka eta Lapitzeko babes ofizialeko etxeen bidez, demografiaren hazkundera erantzuten zion hiri paisaia berri eta arrazionalista itxuratu zuten.

Amaitzearen eraldaketa

Gaur egun, Irun beste eraldaketa historiko handi baten atarian

dago Adif erakundea egiten ari den tren geltoki berriaren proiektu erraldoiaren bidez. Trenbideen gainean eraikitako eraikin moderno baten bidez, geltokiaren ingurune osoa berrantolatzen ari da, garraio jasangarria, irisgarritasuna eta hiri berroneratze integrala sustatuz. Obren lehen fasea 2024ko urtarilean hasi zen, Aldirietako eraikin zaharra eta nasa historikoak erauziz. Modulu berriak eta eraikin teknikoak osatu ondoren, 2026ko urtarilaren 13an lehen fasea zerbitzuan jarri zen Aldirietako trenentzat. Bigarren fasean, 5etik 12ra bitarteko bideak zerbitzuan jartzea da hurrengo urrats nagusia.

Mugarri berri horrek azpiegituraren funtzionamendua erabat berreskuratzea ahalbidetuko du, azkenaldian aldiriko eta Distantzia Ertain/Luzeko zerbitzuak eragindako kalte eta eteteak amaituz. Gainera, Hendaia-erakunde nazioarteko konexio zuzenak berriro irekiko dira. Horretaz gain, geltoki berriak Abiadura Handiko Trenaren (AHT) etorrerarako prestatuta utziko du Irun, Donostiarekin batera Euskadin prest egongo diren lehen bi geltoki handiak izateko bidean. Nasa eta markesina berriek irisgarritasun eta erosotasun maila altua bermatuko diete erabiltzaile guztiei.

José Antonio Santano Garraio eta Mugikortasun Jasangarriko estatuko idazkariak, zeinak Irungo alkate gisa proiektua hasieratik bultzatu zuen, azpimarratu duen bezala, “Geltoki berria mugarria izango da Irun zein Gipuzkoako mugikortasunean”. Estatuak Irunen inoiz egindako inbertsiorik handiena da hau, eta Euskal Y-a zein hiru lurraldeak lotuko dituen proiektu estrategikoaren barruan funtsezko atala dela azaldu du idazkariak. “Mende bat baino gehiagoko ibilbidearen ostean, Irunek trenaren bidez bere izaera ekintzailea, estrategikoa eta mugako lotura berretsi ditu berriro ere etorkizunera begira, gaineratu du Santanok.

all4móvil
Asesoría en telefonía y comunicación

LORTU TARIFARIK ONENA TELEFONIA MUGIKORREAN, FINKOAN, INTERNETEN ETA TELEBISTAN

Puiana kalea 30 behea | 652 11 85 97 / 843 63 08 80 | all4movil@all4movil.com | www.all4movil.com

MATRIKULAZIOA IREKITA

DIRUZ LAGUNDUTAKO IKASTAROAK

MAILA GUZTIAK | H.A.B.E. TITULU OFIZIALAK

AZTERKETEN PRESTAKUNTZA (HIZKUTZ ESKAKIZUNAK | IVAP | IRALE)

ON LINE IKASKUNTZA | GURASO TALDEAK

San Juan Arria Plaza, 4 | (+34) 943 63 52 66 | herrijakintza@gmail.com

IRUNABARREK ATEAK IREKI DIZKIO IKASTURTE BERRIARI BERTSO ESKOLAK DOAN ESKAINIZ

Irunabar elkarteak prest dauka 2026-2027 ikasturterako eskaintza, haur, gazte zein helduentzako bertso eskolak doan eskainiz Txingudi eskualdean. Jon Luzuriaga eta Abel Zabala esanetan, helburu nagusia bertsoarako zaletasuna piztea eta harrobia sendotzea da, hitzak oinarri hartuta elkarrekin jolastuz eta doako jardueren bidez bertsoarekiko eskuragarritasuna bermatuz. Parte hartu nahi duen orok Irunabarren webgunearen bidez eman dezake izena eta elkartetik deialdi berezia egin diete emakumeei parte har dezaten, eskualdean gaur egun bertsoan aritzera emakume gutxi animatzen direla azpimarratuz.

Nolako eskaintza du Irunabarrek 2026-2027 ikasturterako?

Jon: Aurten, beste urteetan bezala, bertso eskolak martxan jartzea da gure asmoa. Asmo horrek bultzatuta, eskaintza zabaldu dugu eta bertso eskoletan parte hartzeko prest dagoen jendearen araberrako eskaintza antolatzen saiatuko gara. Printzipioz jada lotuak dauzkagu Irunen, Txingudin, eta Hondarribian, Talaian, Lehen Hezkuntzako gaztetxoekin egingo den bertso eskola bana. Gainera, Jaizubian egiten dugun bat-bateko bertso eskolari ere eutsiko diogu. Hiru horiek baieztatuta, gure asmoa da beste bi edo hiru bertso eskola sortzeko jende nahikoa edukitzea. Bata, gaztetxoena eta nerabeena litzateke, iaz Igaurirekin bertso eskolan aritu direnentzat pentsatua. Helduen kasuan, bat-bateko hasi berrientzako taldea izan nahiko genuke eta, posible balitz, bertsoan aritzen jarraitzeko beste talde bat ere. Hori izango litzateke ideala, orain jende nahikoa ote dugun ikusi beharko dugu.

Abel: Adin mugarik ez dago. Gaztetxoek Jonek aipatu duen talde hori dute. Beste taldeetan, berriz, ez dago adin mugarik. Aipatzekoa da ere, bertso eskola guztiak doakoak direla, eta beraz ez da ezer ordaindu behar horietan aritzeko.

Nola kudeatzen dituzue izen-emateak?

Jon: Irunabarren webgunea informazio posten bidez eguneratzen dugu. Hor parte hartzen dugun ekitaldien berri ematen dugu, ikasturterako dugun eskaintza argitaratzeaz gainera. Beraz, informazio guztia bertan dago, epea noiz

↓ Argazkiaren iturria: Irunabar.

arte irekia dagoen eta baita gurekin harremanetan jartzeko bideak: irunabar@irunabar.eus helbidera idatzi daiteke zalantzak argitzeko. Bertso eskolak berez bat-batekoa lantzeko pentsatuak daude, baina horretaz gain, bertsoekin interesa duen edozein jar daiteke gurekin harremanetan.

Nolakoa da bertso eskolen dinamika?

Jon: Hori bertso eskola bakoitzaren araberrakoa da. Adibidez, Jaizubian egiten dugun bertso eskolan, bertsoan badakigunez, gaia jarri eta, besterik gabe, bertsoan aritzen gara elkarrekin. Hasiberrien edo nerabeen taldeetan berriz, helburua bertsoa ezagutzea eta hitzekin jolastea da. Abel eta ni, adibidez, ez gara inoiz irakasle izan, azken urteetan Igauri aritu da eta berak egiten duen planteamendua jolasaren bidezko lanketa da, hitz jokoaren bidez ondo pasatzea helburu. Asmoa ez da bertsolari bat sortzea, bertsoa gustaraztea baizik. Horrela, etorkizunean bertso munduan jarraitu ez arren, bertso saioez gozatzea.

Nolako egoera bizi du gaur egun bertsoaritzak gure eskualdean?

Abel: Nik uste dut bertsoaritzak azkeneko urteetan ibilbide berdintsua daramala. Egia da, gure artean bertso txapelketetan ibili den jendea badaukagula, adibidez, Jon, Igauri eta Manu. Talde moduan ere, lehengo urtean Gipuzkoakoa Taldekako Txapelketan parte hartu dugu eta bertan aritzeko bi talde atera genituen. Egia esan, bertsoaritzan ere gorabehera garaiak izaten dira. Hor bagara talde bat herri mailan, deialdien arabera, kantaldietan parte hartu izan dugunak, adibidez, Euskal Jiran edo garai batean Kabigorri sortutako saioan. Tarteka horrelako dinamikak sortzen dira beharrenean, gogoaren eta indarraren arabera.

Bertsolaritzaren etorkizunarentzat garrantzitsua izango da, noski, harrobia iraunaraztea eta sustatzea, ezta?

Jon: Bai, dudarik gabe. Esango nuke Irunabarrek duen erronka handienetako bat hori dela. Horregatik, gure aldetik bertso eskolak eskaintzen saiatzen gara eta baita doakoak izan

“Aipatzekoa da ere, bertso eskola guztiak doakoak direla, beraz, ez da ezer ordaindu behar horietan aritzeko”

Abel Zabala, Irunabarreko kidea

daitezen, ahalik eta irisgarrienak izateko. Egia da zaila egiten zaigula gazteekin harrobia osatzea. Bat-bateko bertso eskolan esango nuke azkeneko urteetan Igauri izan dela urte luzez gazteena. Badakigu nola ibiltzen diren gazteak, ikasketak eta kirola tarteko, eta bertsoan hasi arren, beste lehentasun batzuk sortzen zaizkiela. Jendea bertsoaritzari atxikitzea da Irunabarren erronka handienetako bat eta horretarako ez dago formula magikorik. Guk horretan saiatzen jarraituko dugu.

Abel: Guk hemen eskualde mailan ikusten dugun gabezia handienetako bat emakumeen presentzia da; oso urria da eta ia ez dugu lortzen neskak edo emakumeak erakartzea. Hori ere interesgarria izango litzateke. Behintzat lehen urratsa egin eta gero eskualdean beste neskekin batera erosoago dauden talderen bat osatzea. Izan ere, ez da erraza suertatzen; adibidez, neskaren bat bakarrik baldin badator, agian gizonen artean bakarrik egonda ez da hain eroso sentituko.

Urtean zehar nolako emanaldietan parte hartzen duzue?

Jon: Urtean zehar auzoetako festetatik eta herri ekimenetatik jasotzen ditugun eskaerei erantzuten saiatzen gara. Urrian Lore Jokoen egitasmo batean parte hartzekoak gara, gutako bik kantatuz. Lehen aipatutako txapelketetan ere saiatzen gara parte hartzen, bai eta bestelako saioak antolatzen ere, bertso-eskaintza zabaltzeko.

“Jendea bertsoaritzari atxikitzea da Irunabarren erronka handienetako bat eta horretarako ez dago formula magikorik”

Jon Luzuriaga, Irunabarreko kidea

Abel: Korrikaren inguruan ere beti sortzen da saioaren bat. Beti saiatzen gara gutako batek kantatu dezan, gogoia izanez gero, noski. Batzuetan kanpoko jendearekin batera kantatzen dugu halakoetan.

Irunero aldizkarian ikasturtean zehar bertso sortak argitaratzeko elkarlanari eutsiko diogu. Horrek ere lagunduko du bertsoaritzari ikusgarritasuna ematen, ezta?

Jon: Bai, aukera interesgarria da. Oker ez banago, aurten 10. urteurrena izango da Irunerorekin elkarlanean ari garela. Hileroko alean gutako bat edo ingurukoren bat arduratzen da bertso sorta sortzeaz. Antzeko zerbait egiten dugu ere Hitzan. Horrek hileroko bi bertso sorta sortzea dakar. Guri konpromiso handia dakarkigun zerbait da, lana baitu atzetik eta jendea antolatzea eskatzen duelako; gu gustura, ordea. Hainbeste urtez kolaborazio horrek iraun baldin badu, funtzionatzen duelako izango da, eta hori da gure ekarpentxo.

Zeintzuk dira elkarteak etorkizunera begira dituen erronkak edo helburuak?

Jon: Helburua izango da batez ere bertsoek Txingudi inguruan bizirik jarraitzea eta horretarako harrobia sustatzea. Asmo horrekin, bertso eskolak eskaintzen jarraituko dugu. Baita bertso saioak ere, gure nahiak asetzeko eta, bide batez, jendea ikusarazteko beraiek ere ibili daitezkeela lasai ederrean bertsoan. Irunabar garai batean helburu horretxekin sortuko zela pentsatzen dut eta gu ere horretan ari gara.

Abel: Gure martxa da ez soilik kanpora begira lan egitea, barrura begira jardutea ere bada. Adibidez, Jaizubian biltzen garenen artean, badago gelatik kanpo eta jende aurrean kantatzeko inolako pretentsiorik ez duen jendea, baina bai gure artean astero bertsoan aritzeko nahia duena. Hori bere horretan bada helburu horietako bat: bertsoan gozatu nahi duenak, ez soilik jende aurrean, horretarako lekua izan dezala. Barrura edo kanpora begira aritzeko aukerak eskaintzen ditugu eta bakoitzak aukeratuko du non sentitzen den erosoan.

ZURE OSASUNA, GURE LEHENTASUNA

FISIOTERAPIA - ERREADAPTATIOA - NUTRIZIOA - PSIKOLOGIA

Hondarribia kalea, 34W | (+34) 623 00 73 21 | info@aurreraklinika.com | www.aurreraklinika.com

Junkal Ruiz de Apodaka, Bizi Bide elkarteko diruzaina:

“ASKOTAN IKUSEZINAK DIREN GAIXOTASUNAK IZANDA, AURREIRITZI ASKOREKIN TOPATZEN GARA”

Bizi Bide elkarteak bi hamarkada baino gehiago daramatza Gipuzkoan fibromialgia, neke kroniko sindromea eta bestelako gaixotasun ikusezinak dituzten pertsonen babesa, harrera eta orientazioa eskaintzen. Arreta integral horren garrantziaz, eritasun hauen inguruko aurreiritziez eta Osakidetzan disziplina anitzeko unitate bat sortzeko beharraz hitz egin digu Junkal Ruiz de Apodaka elkarteko diruzain eta fibromialgia duen irundarrak. Erronkak eta baliabideak gertutik ezagutu nahi dituen pertsona 943 320 141 zein 679 901 062 telefonoen bidez jar daiteke harremanetan elkartearekin, edota bizibide@hotmail.com helbidera idatziz.

Noiz jaio zen elkarte hau eta nola eraldatu da urteen poderioz?

Ba elkarte 2003an sortu zen. Hasiera batean bi gaixotasun hartzen zituen bakarrik: fibromialgia eta entzefalomieltis mialgikoa, askok, neke kronikoaren sindrome bezala ezagutzen dutena. Urteak pasata, beste bi gaixotasun batu ziren elkartera: elektrosentsibilitatea eta sentzibilitate kimiko anizkuna. Azkenean, hasierako helburu berdinei eusten diegu, egiteko berdinekin jarraitzen baitugu. Elkartearen helburu nagusia aurretik aipatutako gaixotasuna ezagutaraztea da, baita gaixoen eta haien familien bizi kalitatea hobetzen laguntzea ere.

Nolakoa da elkartearen egunerokoa eta nortzuk osatzen duzue elkarte?

Ba gure elkarte 2 edo 3 langile ditugu eta haiek dira gure elkartearen bihotza, haiek direlako lan guztia egiten dutenak. Gero zuzendaritza batzordea ere badaukagu, bai eta boluntarioak eta kanpo profesionalak ere. Denon artean lan egiten dugu bazkide berriei gaixotasun horien beharrak azaltzeko, eta baita jendeari ere, orokorrean, gaixotasunen berri emateko. Oso lan garrantzitsua da ikusten ez diren gaixotasunak direlako. Gure lan garrantzitsuena lehendabiziko harrera egitea da. Jende berria etortzen denean, normalean, oso galduta egon ohi delako, gaixotasuna oraindik ulertzen ez dutelako eta kanpoan ere enpatia aurkitzen ez dutelako. Hori izaten da eguneroko lana. Gainera, gure profesional guztien artean, aholku psikologikoa, fisikoa eta juridikoa eskaintzen dugu. Hau da, arlo guzti horiek lantzen saiatzen gara, erantzun diziplina anitzekoa eman ahal izateko.

Proiektu horiek aurrera eramateko, nola finantzatzen da elkarte?

Ba, batez ere, bazkideen kuotari esker. Bestetik, dirulaguntza publikoak ere badaukagu, bai eta dohaintza pribatu gutxi batzuk ere.

Gaixotasun ezezagunak direnez, garrantzitsua izango da elkartearen eskaintako lehen arreta, ezta?

Bai. Horregatik psikologoa arduratzen da lehen arreta hori egiteaz. Nire kasuan asko lagundu zigun amari eta bioi. Asko eskertzen da arreta goxotasunez eta enpatiaz jasotzea eta zure zalantzak entzutea eta argitzea. Gainera, jendeak zalantza

zehatzak dituenen baliabideak eskaintzen ditugu gaixotasunak sortutako behar espezifiko horiei erantzuteko.

Nolakoa da elkartera batzeko prozesua?

Behin elkartera batuta, elkarteak antolatzen dituen jarduera ugarien berri ematen zaie, elkarteko kide izan edo ez, bertan parte hartzeko aukera eskainiz. Adibidez, hitzaldiak edo tailerrak antolatzen ditugu eta beharrezko profesionalekin elkartzeko hitzorduak ematen ditugu. Azkenean, gaixoei lehen harreman hori egiteaz arduratzen gara eta jendearen esku jartzen ditugu agian ezagutzen ez dituen baliabideak, baina lagungarriak izan daitezkeenak. Nora jo ez dakizunean ondo dago laguntza hori izatea eta guk geuk oraindik eskura ez baditugu, laguntza horiek bilatzeaz arduratzen gara.

Gaixotasun kronikoak izanda, babes etengabea izateak lasaitasuna emango du.

Oso garrantzitsua da. Edonori gertatzen zaion bezala, zu bezalako norbait aurkitzen duzunean lasaitu egiten zara. Gure kasuan, gainera, gaixotasun bat da, askotan ikusezina eta askok ulertzen ez dutena. Elkartero kideen artean ere asko laguntzen gara elkarren artean, elkarri aholkuak ematen dizkiogu eta ulertuak

“Gure lan garrantzitsuena lehendabiziko harrera egitea da”

↓ Argazkiaren iturria: Bizi Bide elkarte.

sentitzen gara, nahiz eta batzuetan bakoitzari gauza ezberdin batek funtzionatu.

Gaixotasun ezezagunak izanda, gizartean aurreiritzi negatibo askorekin topatzen zarete?

Oso gai konplexua da. Jendeak gaixotasun hauek nolakoak diren ez dakienez, denetarik entzuten dugu maiz. Izan ere, askotan ikusezinak diren gaixotasunak izanda, aurreiritzi askorekin topatzen gara. Entzun beharreko asmakizun guzti horiek zailtasunak jartzen dizkigute.

Azkenean, gaixotasun hauek eguneroko bizitzari eragiten baitiote zuzenean, ezta?

Gaixotasun eta kasu bakoitza ezberdina den arren, kontuan izan behar dugu eguneroko bizitzako eginbeharretan eragina izan dezaketela. Askorentzat egiteko errazak direnak, guretzat zailak izan daitezke. Esaterako, etxea garbitzea, dutxatzea edo erosketak egitea eta abar. Gauzak egiteko zailtasunez gain, mina eta nekea ere eragiten dizkigu gutako askori. Horregatik, oso garrantzitsua da jendeak gaixotasun hauek ezagutzea, zer gertatzen zaigun ulertu eta, ahal dela, guri erraztasunak emateko.

Elkartea sortu zenetik, gaixotasunen ikerketan edo tratamenduan aurrerapausoak eman dira?

Oso gutxi aurreratu da eta oraindik ikertzeko asko falta zaigu. Gaixotasun hauekin gertatzen dena da oso informazio

“Ez da pentsatu behar pertsona bat gaztea delako gaixotasunik ez duenik”

gutxi dagoela eta dagoena, elkartearen lanari esker lortutakoa eta bilatutakoa da. Orain arte ikertutakoaren

arabera, ondorioztatu da gaixotasun neurologikoak izan daitezkeela eta horrek informazio apur bat gehitu du, behintzat nondik etorri daitezkeen jakin dezakegulako.

Gaixoez gain, nola lagundu dezakete bazkide ez direnek?

Elkarreak antolatutako jardueretara edonor etorri daiteke, gaixoa izan edo ez. Elkartearen sare sozialen bidez jakinarazten ditugu ekintzak, hitzaldi eta tailer interesgarriak izaten baititugu. Batez ere, jendea elkartero boluntario egin daiteke, horrek ekitaldi gehiago egiteko aukera ematen digulako. Nire ustez, oinarritzkoena da gurekiko enpatia izatea; ez da hain garrantzitsua zerbait egitea, entzutea eta hor egotea baizik. Ez da pentsatu behar pertsona bat gaztea delako gaixotasunik ez duenik; hori ulertzea funtsezkoa da.

Nolako jarduerak antolatzen dituzue elkarte?

Aurretik esan bezala, gure tailerretara edonor etorri daiteke eta bertan gure bazkideek beren ezagutzak erakusten dizkigute ekintzen bitartez, adibidez, eskulanak. Gainera, bazkidea ez den norbait elkartearen zerbait erakusteko prest badago, gure ateak beti daude zabalik.

Etorkizunera begira, baduzue helburu zehatzik?

Oraintxe bertan gure eskakizun nagusia da Osakidetzan gaixotasun hauei arreta ematen dien disziplina anitzeko unitate bat sortzea. Beste autonomia erkidegoetan horrelako zerbait dago eta uste dugu gaixotasun hauei aurre egiteko erraztasunak eman ditzakeela, bai gaixoentzat eta baita gure familientzat ere.

ZERBITZU ELEKTRIKO GUZTIAK ESKURA IZANGO DITUZU

INSTALAZIO ELEKTRIKOAK - NEURRIRA EGINDAKO ARGIEI AZTERKETA - DOMOTIKA ETA AUTOMATISMOAK
BIDEO ZAINZAK ETA ALARMAK - AHOTSA ETA DATUAK - PROIEKTUAK ETA LEGEZTATZEA - MANTENTZE LANAK

info@mrelectricsystems.com | (+34) 676 48 30 14

RE-READ IRUNERA IRITSI DA, BIGARREN ESKUKO LIBURUEN IRAULTZA IRISGARRIA PÍO XII AUZORA ERAMANEZ

Pío XII auzoko kaleetan barrena ibiltzean, badago azken asteotan auzoari aire freskoa eman dion proposamen berri bat. Alfonso Morales kaleko 5. zenbakian ateak ireki berri ditu Re-read liburu denda bereziak. Ez da ohiko liburu denda bat, ezta erabilitako liburuen biltegi kaotiko bat ere. Proiektu honen atzean Marco Poppelmann Eggert eta Beatriz Moral Ledesma daude, kultura ekonomia zirkularraren bidez gizarteratzeko eta irakurzaletasuna adin guztietako herritarrengana hurbiltzeko asmoz.

Re-read ez da ezerezetik sortutako abentura bat. Donostian hamar urteko esperientzia sendoa daukate antzeko negozio batekin, eta bertan egiaztatu ahal izan dute bigarren eskuko liburuen salmentak bizitza erabat aldatu diela, gizarteari balio erantsi handia eskainiz: “Gure bizitza modu oso positiboan aldatu duen negozioa da”, azaldu du Marcok. “Oso pozik gaude merkataritza zirkularraren eredu honekin, zakarrontzitik salbatzen ditugun liburuak berriro erabiltzeko aukera ematen duelako”, erantsi du Marco Poppelmannek. Horrela, irakurzaletasuna sustatzen dute gazteen, helduen zein adinekoen artean. “Egunero zerbait berria ikasten den giroa sortzen da, eta negozio estilo honek erabat sorginduta gauzka”, azaldu du Poppelmannek.

Irunen denda berri bat irekitzeko erabakia bezeroen eskariari erantzuteko hartu zuten. Donostiako dendaraino irundar ugari hurbiltzen ziren azken urteotan, Irunen bertan Elkar denda bakarrik zegoelako liburuak eskuratzeko, eta liburuak prezio merkean lortzeko tokien faltak mugiarazita. Marco Poppelmannek gogoratu du, ezagutzen zituzten irundar guztiek

hirian denda bat irekitzera animatzen zituztela: “Azkenean ausartu egin ginen; jada bi hilabete inguru daramatzagu martxan eta gauzak bide oso onetik doaz».

Auzoan komunitate giroa

Dendaren irekiera Pío XII auzoko jaiekin batera gertatu zen, eta horrek auzokideekin lehen harreman azkar eta goxoa izatea ahalbidetu zuen. Plazan bertan kokatuta egoteak ikusgarritasun handia eman zien hasiera-hasieratik. Beatriz Moralen hitzetan, harrera ezin hobea izan da: “Oso pozik gaude jendearen erantzunarekin”. Denda zabaldu genuenean auzoko jaiak zirenez, jende askok ikusi zituen denda muntatzen. Asko sartzen ziren dendara zertan ari ziren galdetzeraz eta Beatriz Moralek aipatu duenez, “ilusio handia egin zigun hainbeste pertsona pozik ikusteak, Irunen horrelako negozioak beharrezkoak direla esanez”.

Komertzio berriak ez ditu soilik Pío XII auzoko bizilagunak erakarri, hiri osoko irakurleak ere hurbiltzen ari baitira. Gainera, inguruko denda eta merkatarien laguntza eta elkartasuna azpimarratu nahi izan dute jabeek. Marco Poppelmannek auzoan jasotako harrera beroa eskertu du: “Inguruko negozioiek ere sostengu handia eman digute, irekierarako laguntzarik behar ote genuen galdetuz”. Gainera, “bizilagunekin oso harreman ona dugu jada», gaineratu du Marcok pozik.

Dendaren funtzionamendua

Askotan bigarren eskuko liburu dendak leku ilun edo desordenatuekin lotzen dira. Re-read-ek erabat hausten du irudi hori. Liburu guztiak zehaztasunez garbitu, ikuskatu eta kategoria ezberdinetan sailkatzen dituzte dendan zehar sakabanatutako apaletan. Hain zuzen ere, bezero asko harrituta geratzen dira aleak zein egoera onean dauden ikusita, berriak ote diren galdetzeraz iritsiz.

Re-readen liburuak saltzen direnik esan beharrik ez dago. Dendaren berezitasuna da ordea, salneurriak guztiz finkoak direla, liburuaren tamaina edo edizioaren balioa edozein dela ere. Erosten den liburu kopuruaren arabera soilik merkatzen da

“Jendeak paperari oso lotuta jarraitzen du, baita gazteek ere”
Beatriz Moral, Re-read dendaren jabea

prezioa. Liburu bakarra erosiz gero, liburuak 4 euroko prezioa izango du. Bi liburu erosita ale bakoitza 3 euroan salduko da, hau da, 6 guztira. Prezio merkeena berriz, 5 liburu edo gehiago erosita aplikatuko da: 2,40 euro erositako liburu bakoitzeko. Horrez gain, Re-member txartela eskaintzen dute: 12 euroren truke 5 liburu eskuratu daitezke. Beatriz Moralek azaldu duenez, “Txartel honek diru-zorro gisa funtzionatzen du eta ez dago 5 liburuak batera eraman beharrik; sobratzen den dirua txartelean gordetzen da eta aurrerago erabiltzeko aukera dago”. Gainera, Re-member txartela Donostiako zein Irungo dendetan erabili daiteke, sistema bera partekatzen baitute.

Liburu saltzaileak izateaz gainera, Irungo Re-read dendan liburu erosleak ere badira. Eskaintza neurrigabeak denda ez betetzeko, liburu bakoitzeko 25 zentimo ordaintzen dizkiote behin dendan berrikusi eta salmentarako interesgarria zaiela egiaztatu ondoren. Marco Poppelmannek azpimarratu duenez, “Inor ez dator diruagatik, liburuak amaiera ona izatea nahi dutelako baizik, zakarrontzian amaitzea saihestuz”. Dendan sartzen ez diren edo ale gehiegi dituzten liburuentzat, soberan dauden aleak Cubara bidaltzeko ekimena ere martxan dute, liburu horiek dendan dohaintzan uzteko aukerarekin.

Kultur topagunea

Re-read dendaren hizkuntza eskaintza zabala da. Gaztelaniazko

“Inor ez dator diruagatik, liburuak amaiera ona izatea nahi dutelako baizik, zakarrontzian amaitzea saihestuz”
Marco Poppelmann, Re-read dendaren jabea

liburuak nagusi badira ere, atzerriko hizkuntzen atal espezifikoa ere badituzte frantsesez, ingelesez eta alemanez. Euskarari dagokionez, atal berezia prestatu dute, dendaren

atariko txoko pribilegiatua gordez. “Eskaintza editorial orokorrarekin alderatuta, euskarazko eskaintza oso ona dugu eta ikusgarritasun gehigarria zein espazio propioa ematen saiatzen gara”, azpimarratu du Beatrizek.

Denda fisiko bat izateak salerosketatik haratago joateko aukera ematen du. Jabeen asmoa tokia kultura trukatzeko eta partekatzeko gune bihurtzea da. Marcok azaldu bezala: “Gure espazioa eskaini nahi dugu liburu aurkezpenak edo antzezlan txikiak egiteko”. Beraz, edozein kultur jardura ongietorria da Re-read-en. Era berean, “topagune bat da; bezero askok elkar ezagutu eta adiskidetasuna sortu dute hemen liburuez hitz egiten”, erantsi du Marco Poppelmannek.

Papera bizi-bizirik

Pantailen eta e-book-en gorakadaren aurrean, paperarekiko leialtasuna azpimarratu dute jabeek. Beatriz Moralen ustetan, “jendeak paperari oso lotuta jarraitzen du, baita gazteek ere”. Askok liburu elektronikoa duten arren, gogoko duten titulua paperean ere eduki nahi izaten dute. “Gainera, bigarren eskuko merkaturak gaur egun katalogotik kanpo dauden eta bestela lortu ezin diren altxorrak aurkitzen dira” dio Beatrizek.

Lehen urte honetako helburu nagusia proiektua egonkortzea eta mantentzea da. Horretarako, jada Irungo bi pertsona kontratatatu dituzte lanerako. Martxa ona bada ere, jabeen esperantza da oraindik dendaren irekieraren berri izan ez duten herritarrengana iristen jarraitzea, kultura irisgarria Irungo eguneroko bizitzaren parte bihurtu dadin. Beraz, Alfonso Morales kaleko 5. zenbakian ateak zabalik daude astean zehar irakurketaren magia paperean berriro ezagutu nahi duten guztientzat.

10 URTE EZKONTZEN SEKTOREA BATZEN: “LOS MUÑECOS DE LA TARTA” AZOKA INDARTSU ITZULIKO DA FICOBARA URRIAN

Urriaren 17 eta 18an, Irungo Ficoba erakustazokak ezkontzen sektoreko hitzordu esanguratsuenetako bat hartuko du berriz ere: “Los Muñecos de la Tarta” azokaren 10. edizioa. Gaur egun azoka Bidasoaldeko zein inguruko lurralde guztietako ezkongaienez ezinbesteko erreferentzia puntu bihurtu da. Urteurren borobil eta berezi honen atarian, Fernando Vergara, Estudio Goverreko argazkilaria eta azokaren antolatzaile nagusietako bat eta Nagore Camisón, Married Novias enpresako erakusketaria elkartu dira azokaren historiaz, gaur egungo ezkontzen joerez eta edizio berri honen erronka zein berrikuntza nagusiei buruz hitz egiteko.

Azokaren jatorria gogoratzean, Fernando Vergarak argi uzten du hasierako asmoa gaur egun lortu dutena baino askoz ere apalagoa zela. Aurretik, Café Irunen bi urtez egun bakarreko azoka txiki bat antolatu zen, baina hori bertan behera geratu ostean, Irungo 4 merkatarik “Los Muñecos de la Tarta” izeneko azoka berri bat sortzea erabaki zuten: Estudio Gover, Married Novias, Jeca eta GB Eventos. Ekitaldi berria egiteko Ficoba aukeratu zuten, bertan horrelako aukerarik ba ote zegoen galdetu eta eskaintako baldintzak eta espazioak proposak zirelakoan. Epe luzeko helburu zehatzik jarri gabe hasi ziren, azoka urtez urte antolatuz, eta pixkanaka bisitari eta erakusketari kopuruak gora egin zuten, gaur egun dauden lekura iristeraino.

Azokaren hazkundearen eta heldutasunaren erakusgarri nagusia iaz egindako aldaketa kualitatiboa izan da, azoka Ficobako pabiloi nagusira eramatea erabaki baitzuten. Hasierako edizioetan erakusketariak eraikin nagusiko atarian eta lehen solairuan kokatzen ziren, zureko lurrarekin giro goxoa sortuz, baina bisitarien fluxua ez zen berdina postu guztietan. Pabiloi bakarrean biltzeak, ordea, dinamismo handia eta aukera berriak eman dizkio bisitari zein profesionalen esperientziari. Nagore Camisónek azpimarratzen duenez, “iazko aldaketa oso arrakastatsua izan zen, eta espazio zabalgia izateak lana modu erakargarriagoan, ikusgarriagoan eta deigarriagoan erakusteko aukera zabala eman digu erakusketari guztiei”.

Antolakuntzari eta espazioaren diseinuari dagokionez, aurtengoa ere eskudera moduko ibilbide zirkularra mantenduko dutela azaldu du Fernando Vergarak: Antolaketa berri honi esker, “bisitari guztiak ate beretik sartu eta irteten dira, azokan parte hartzen duten stand guztien aurretik igarotzen direla ziurtatuz”. Horrek bermatzen du negozio guztiek aukera berberak izatea beren produktuak erakusteko, eta bisitarien zatia ere askoz errazagoa eta atseginagoa da

eskaintza guztia ordenan ikustea, bidean ezer galdu gabe.

Pantailen, sare sozialen eta erosketa digitalen garaian, azokak giza harremanen eta hurbiltasunaren aldeko apustu sendoa egiten jarraitzen du. Vergara antolatzaileak azpimarratzen duen moduan, “interneten denak dirudi eder eta akasgabea, baina errealitateak bestelako ezustekoak ekar ditzake”. Sarean edonork igo ditzake argazki izugarri politak edo bideo ikusgarriak, baina horrek ez du esan nahi ezkontza egun baten kudeaketa zaila edo sortzen diren arazoak bideratzen badakienik. “Azokan, ordea, profesionalarekin aurrez aurre hitz egiten da, begietara begiratuz, eta berehala nabaritzen da pertsona hori dinamikoa den, lanerako erraztasuna duen, komunikatzeko gaitasuna duen eta berarengan konfiantza osoa jar ote daitekeen ala ez”, azaldu du Vergarak.

Bisitarien profilari dagokionez, aniztasuna da azpimarratu daitekeen ezaugarri nagusia. Gehiengoa urtebeteko marjinarekin informazio bila gerturatzen diren bikoteak badira ere, adinari dagokionez espektroa oso zabala da: 22 urte inguruko gazteetatik hasi eta 40, 45 edo 50 urteko bikoteetaraino iristen da. Era berean, ezkontzak antolatzeko moduak ere asko aldatu eta dibertsifikatu dira azken hamarkadan. Gaur egun badira

↓ Argazkia: Estudio Gover.

“Bisitari guztiak ate beretik sartu eta irteten dira, azokan parte hartzen duten stand guztien aurretik igarotzen direla ziurtatuz”

Fernando Vergara, azokaren antolatzailea

ekitaldia hiru hilabetetan edo gutxiagoan modu informalagoan prestatzen dutenak, baita bi urteko aurrerapenarekin xehetasun guztiak beren eskuz diseinatzen dituzten bikoteak ere, ezkontza guztiz pertsonalizatua eta berezia izatea nahi dutelako.

Hamargarren edizio honek berrikuntza nabarmenak dakarzkie bisitariari. Iaz 18 erakusketarik hartu bazuten parte, aurtengoa 25eraino igo da, egitasmoa enpresa berriak batu direlarik. Ezkontzetarako zerbitzu oinarritzkoenez gain —bidaia agentziak, argazkilariak, bideo ekoizleak, DJak, bitxigintza zein andregai eta senargaietarako jantzi eta oinetakoak—, aurtengoa oparitarako xehetasun bereziak, ziurrenik foodtruck bat ere eta ezkontzarako gazta mahaiak kontratatzeak aukera egongo da. Camisónek gogorarazten duenez, “oinarrizko zerbitzuek hor jarraitzen dute, baina gaur egun bikoteek ukitu berezi eta desberdina eman nahi diote beren egunari”, eta horregatik da hain aberasgarria proposamen berriak ekartzen dituzten enpresak azokara batzea.

Bi protagonistek esperientzia zabala dute sektorean eta azokan bertan. Nagore Camisón erakusketari gisa aritzen da bere Married Novias enpresarekin, nahiz eta aurreko edizioetan antolakuntza lanetan ere lagundu duen. Vergarak, berriz, antolatzaile rola eta Estudio Goverreko argazkilaria lana uztartzen ditu. Ikuspuntu bikoitz horrek gainerako stand-etako zalantzak eta beharrak hobeto ulertzen laguntzen dio.

“Oinarritzko zerbitzuek hor jarraitzen dute, baina gaur egun bikoteek ukitu berezi eta desberdina eman nahi diote beren egunari”
Nagore Camisón, Married Novias

Hala ere, aitortzen du urtero urduritasuna eta tentsioa sentitzen direla azoka amaitu arte, martxoan prestatzen hasten direlako eta “nekez jakin daitekeelako errentagarria izango ote den, azoka amaitu eta bikote nahiko hurbildu ote den ikusi

arte”. Sustapen kanpaina indartsuak egiten dituzte hilabete batzuk lehenago, azokaren data eta lekua zabaltzeko. Izan ere, ezkontza bat antolatzeko behar den guztia leku bakar batean biltzeak zentzu gutxi du, gero bisitariak hurbiltzen ez badira.

Ficobako kokapena elementu estrategikoa da azokaren arrakastan. Muga ondoan egoteak Gipuzkoako publikoa ez ezik, Nafarroa, Bizkaia, Araba eta Iparraldeko bikoteak erakartzeko gaitasuna ematen dio. Urtez urte egindako ikerketek erakusten dute bisitarien jatorria askotarikoa dela. Fernando Vergarak gogoratu du: “azken edizioan, esaterako, adimen artifizialeko gomendio bati jarraituz Valladolid ingurutik etorritako bikote bat ere jaso genuen, azokak duen erakargarritasunaren erakusgarri”.

Aurtengo ediziorako ikusmin handia dago. Dagoeneko webgunean izen-ematea irekita dago azokan sartzeko ilararik egin behar ez izateko, eta data iristeko hilabete bat falta denean 30 bikotetik gora daude erregistratuta jada. Kopuru horrek erritmo berean gora egiten jarraitzen badu, edizio honek arrakasta handia izango duela ziurtatu daiteke. Aurtengo “Los Muñecos de la Tarta” azoka urriaren 17an eta 18an, larunbatean eta igandean egingo da, Ficobako erakustazokan, 11:00etatik 14:00etara eta 16:00etatik 20:00etara. Ohiko moduan, sarrera eta aparkalekua doan izango dira, baina antolatzaileek webguneko formularioa aurrez betetzea gomendatzen dute, azokarako sarreran ilara egitea saihesteko. Erakusketarien artean ere nagusi dira gogoia eta ilusioa; “urte osoan zehar elkar ikusi gabe egon ostean, iritsi da berriro espazio berbera partekatzeak, esperientziak trukatzeko eta ezkontzen sektoreko azken joerak elkarrekin elkarbanatzeko une zirraragarria”, adierazi du Married Noviaseko Nagorek. Dena prest dago, beraz, ezkontza egun handi horren lehen urratsa Ficoban bildutako erakusketarien eskutik egiteko.

A portrait of Noelia Lorenzo, a woman with shoulder-length wavy blonde hair, wearing a blue denim jacket over a black top with a floral and feather pattern. She is standing outdoors in front of a stone building with a black metal railing and some greenery. The image is split vertically, with the portrait on the left and text on the right.

NOELIA LORENZO

IRAGANA ETA ORAINALDIA SASTAKADEZ JOSI DITU NOELIA LORENZO PINOK BERE 9. ELEBERRIA ARGITARATZEKO

Noelia Lorenzo Pino idazlea bere bederatzigarren eleberria kaleratzear da, “La última luciérnaga” izenburupean. Bi urtez libururik argitaratu gabe egon ondoren, Donostiako Gabonetako argien pizte ekitaldian gertatutako sastakada enigmatiko baten inguruko ikerketa dakar oraingoan idazle irundarrak. Lan berri honetan orainaldia eta 80ko hamarkada nahasten dira, besteak beste, amatasunaren eta emakumeen erabakitzeko eskubidearen inguruko hausnarketa sendo bat helaraziz. Jarraian, egileak bere sormen prozesuaz, pertsonaia berriez eta literaturaren munduko erronkei buruz eskainitako elkarrizketa irakur daiteke.

Noelia Lorenzo Pino

Noelia Lorenzo Pino (Irun, 1978) mozketara eta jantzigintzako irakaslea da trebakuntzaz, eta modaren munduan aritu zen literatura profesionalki idazten hasi aurretik. Chamusquina (2013) eleberriarekin ekin zion ibilbideari, eta ondoren hainbat lan argitaratu ditu, tartean Cubelles Noir saria irabazi zuen “Corazones negros” eleberriarekin eta Alicante Noir saria “Animales heridos” lanarekin. Argitalpen nagusiez gain, umeentzako Ane eta Moon bildumako lau ipuin idatzi ditu euskaraz. Gaur egun bere bederatzigarren eleberria den “La última luciérnaga” aurkeztar da.

Bi urte liburutik argitaratu gabe egon ondoren, bazenuen berriro apaletara lan berri batekin itzultzeko gogorik?

Bai, bazen garaia, nahiz eta aurrekoaren sustapenarekin nahiko lanpetuta egon naizen, jaialdiz jaialdi, eta, aldi berean, lan berri hau idazten; beraz, ez dut astirik izan gehiegi pentsatzeko eta dena denborak aurrera egin ahala gertatu da.

Zure azken lanetan Lur eta Maddiren bizipenak partekatu ostean, kostatu zaizu pertsonaia ezagun horiei agur esatea?

Nik, egia esan, aurreko biekin jarraitzeko gogoa neukan, Macua serieko Jon Ander eta Eiderrekin gertatu zitzaidan bezala, bost atal izan baitziren elkarrekin. Hauekin antzeko zerbaite gertatu zait; beraz, bai, kostatu zait alde batera uztea. Esan dezagun momentuz baztertu egin ditugula. Baina beno, argitaletxean gehiago interesatzen zitzairen eleberri independente bat; nik pertsonaia berriak sortzea nahiago zuten. Eta horrela jaiotzen da “La última luciérnaga”, komisariotza berri bat eta istorio berri bat sortuz. Eta beno, beti esaten dudana: alboratuta daude bai Lur eta Maddi, bai Eider eta Jon ere. Horrek esan nahi du ez daudela erabat baztertua.

Eleberri berriaren tituluari erreparatuz “La última luciérnaga” (Azken ipurtargia), zergatik dago lan berri hau hain animalia txikian zentratuta?

Bada, argiarekin zerikusi handia du. Baina beno, ezin dut benetako arrazoia jakinarazi, bestela spoiler bat egingo nukeelako. Esan dezaket eleberria Donostian gertatzen den sastakada batekin hasten dela, egun horretarako programatuta dagoen Gabonetako argien pizte ekitaldian, non jende artean emakume bati sastakada bat ematen dioten. Egoera kritikoan geratzen da. Emakumeak ez darama dokumentaziorik gainean, Taser pistola bat besterik ez du, eta anbulantzia une batez kontzientzia berreskuratzen duenean “La última luciérnaga” esaten du. Beraz, ikerketa taldeak hiru hitz horiek bakarrik izango ditu, esaldi hori soilik, nor den eta zergatik sastakatu duten jakiten saiatzeko. Eta, batez ere, zergatik daraman Taser pistola bat.

Plaza y Janés argitaletxearen eskutik argitaratzen duzun hirugarren eleberria da hau. Aurretiko esperientzia nabarituko zenuen hau lantzerakoan, ezta?

Bai, lan desberdina da, nik nire eleberrietan egin ohi ez nuen prozesu bat dagoelako argitaletxeetan; nik esaten dudana bezala, bakarrik nintzenean erditu ahala inprimategira zuzenean zihoazen, baina orain edizio hilabeteak luzeak izaten dira, gauzak iradokitzen dizkizute, zuk onartu ala ez. Zure azken hitza da balio duena eta prozesua oso desberdina da.

“Ikerketa taldeak hiru hitz horiek bakarrik izango ditu, esaldi hori soilik, nor den eta zergatik sastakatu duten jakiten saiatzeko”

Azala denbora gehiagorekin lantzen da, sinopsia. Bestelako modu bat. Bi moduak daude ondo, baina bai, oraingoa hirugarrena da. Eta bai, egia da gehien nabaritzen dudana ikusgarritasun jauzia dela, eleberriak liburu –denda gehiagotara iristen direlako, ale kopuru handiagoa dagoelako. Bat eta beste, gauza da zure eleberriak ordezkartza handiagoa duela eta, beraz, errazagoa da saltzea.

Zure liburuetan Irungo hiriarekiko loturak topatzen ohituak dituzu irakurleak. Kasu honetan, Aia Oiasso protagonistaren izena erabili duzu horretarako.

Argi dago, bai; badakizu orain arte nire eleberri ia guztiak Irunen edo inguruan kokatzen ditudala, eta honetan Donostiara joatea apertatu zait. Hiri argitsu, kosmopolita, turismoaz itotako aire bat eman nahi nion, eta 80ko hamarkadako Donostiarekin alderatu, hura grisagoa baitzen, indarkeriaren zama sozial horrekin guztiarekin. Eta horregatik joan naiz hara, nahiz eta Irundik aldentzeak pena eman didan. Irun gainetik aipatzen da, baina ez da kokaleku nagusia. Horregatik aukeratu dut ertzainarentzat Aia Oiasso izena. Aia gure Aiako Parke Natural maiteagatik eta Oiasso gure oinen azpian dugun erromatar aztarnategiagatik, hiri honen historiaren zati bat dena.

“Egia da gehien nabaritzen dudana ikusgarritasun jauzia dela, eleberriak liburu-denda gehiagotara iristen direlako, ale kopuru handiagoa dagoelako”

Eleberri beltzean ibilbide zabala egin ondoren, zaila al da ideia berriak aurkitzea?

Batez ere konplikatu da beste komisariotza bat hutsetik sortzea. Hau sortu dudana 4. komisariotza izango litzateke: lehenengoa Chamusquinakoa

Gorka eta Raquelekin; bigarrena Eider eta Jonena Oiartzunen; hirugarrena Lur eta Maddirena hemen, Irunen.

Beraz, berriro ere komisario bat edo beste, eta ertzain batzuk sortu behar nituela ikusten nuen, eta hori da gehien kostatu zaidana, istorioak sortzea baino gehiago, irudimen handia baitut gertakizunak asmatzeko. Berriro aurretik egindako berdina egitea da, baina pertsonaia berrieekin.

Eleberrian Donostia bi garai ezberdinetan kokatu duzu, orainaldia eta iragandako 80ko hamarkada. Nola antolatu zara idazle gisa denbora erdibituta lan egiteko?

Orain arte inoiz egin ez dudana zerbaite da gainera. Beti gaur egun gertatzen diren eleberriak izaten dira nireak, iraganeko pasarteren bat tartekatu arren. Eleberri berri honek kapitulu erdiak iraganen eta beste erdia orainaldian dauzka, eta erronka bat izan zen niretzat. Denbora garai ezberdinak tartekatzen dira etengabe. Egiten nuen bitartean pentsatzen nuen: nola amaituko da hau? Ondo aterako ote da? Niretzat ariketa bat izan da, bai eta asko gozatu dudana erronka desberdin bat ere aldi berean. Eleberriaren erdia polizietan pentsatu gabeko istorio bat da, eta beste erdia ikerketa da. Horretarako, lan egiterakoan, lehenengo istorio guztia idatzi dut eta gero ikerketa txandakatu dut.

Eleberri beltza izan arren, beste gai batzuk ere nahasten dituzu, hala nola, amatasuna.

Ustekabean esan dezakegu, Aia, 43 urteko emakume bat, gau ero baten ostean eta antisorgailuak tarteko, bat-batean haurdun aurkitzen da, haurdunaldia bilatu gabe. Gertatutakoa gau hartan berekin oheratutako pertsonari kontatzen dio, eta hark

“Horregatik aukeratu dut ertzainarentzat Aia Oiasso izena”

837 COMUNICACION Y PUBLICIDAD, S.L.

BEZERO BERRIAK LORTZEN LAGUNTZEN DIZUGU

www.837comunicacion.com
Letxunborro 100 2D | (+34) 943 04 20 52

BADOA
BIZIKLETA BIZITZA DA

BIZIKLETA BIDEZKO BANAKETA • ALOKAIKURUA • DENDA
REPARTO EN BICI • ALQUILER • TIENDA

+34 943 099 647
+34 722 653 643

Santiago, 49, Irun

badoa@badoa.eus | badoa.eus | @badoa_bb

Aral Quiromasaje

MASAJE ON BAT MEREZI DUZU

www.aralquiromasaje.com
Larretxipi Kalea 17 | (+34) 643 26 92 76

PIKARO
RESTOBAR

ETORRI ETA GOZATU ZURE LAGUN ETA SENIDEENTZAKO GIRO ATSEGINAZ

KARTA • EGUNEKO MENUA • PLATER BEREZIAK • PAELLAK • PINTXOAK
ERRAZIOAK • OGITARTEKOAK • HANBURGESAK • HAURREN MENUA

Anzaran plaza, 14, Irun, Gipuzkoa | 943 664 897 / 684 802 482 | www.pikarorestobar.com

ez dio sinesten. Zalantzan jartzen du bera izatea aita, eta pentsatzen du: “auskalo zenbatekin oheratu ote den...”, eta bere nahi bakarra

da Aiak abortatzea. Modu honetan, mahaigaineratzen dut haurdunaldien gaia eta emakumeok gure amatasunari buruz erabakitzeke dugun eskubidea, eta oso garrantzitsua iruditzen zait. Beraz, orainaldia erabiltzen dut eskubide horiek gaur egun nola dauden erakusteko, eta oraindik emakumeak epaitu egiten gaituztela abortatzea edo ez abortatzea erabakitzen dugunean. Eta bide batez, atzerako begirada bat egiten dut, ariketa bat, iraganean antzeko zerbait gertatu zelako eta orduan, abortatzea aukera ez zenean, egoera nolakoa zen alderatzen dut.

Hori guztia Donostiako Gabonetako Argien Pizte Ekitaldiaren erdian gertatzen da, magia krimenaren agertoki batekin nahastuta.

Kasu honetan bai, sastakatze hori hasieratik nuen garbi, eta berehala jakin nuen Donostian izan behar zuela. Izan ere, leku aproposa da, non, sastakada baten ondoren, erasotzaileak edo erasotzaileek ihes egin dezaketen, ikusiak izan gabe. Horrela bururatuz zitzaidan ehunka pertsona biltzen diren ekitaldi batean izan behar zuela. Eta orduan esan nuen: bada, begira, Gabonetako argien gaia zeharo modan dagoenez —ia hirien arteko lehiaketa bat da—, ideia ona da ipurtargien argiarekin lotura bat egiteko. Eta beno, gustatu zait koloreen, argiaren, ilusioaren eta odolaren nahiz armen arteko kontraste hori.

Eleberria urriaren 22an argitaratuko da. Nola pentsatzen duzu ematea ezagutzera lan berri hau?

Bada, genero beltzeko lau jaialdi ditut itxita horietan parte hartzeko: Gasteizkoa (Negrasteiz Beltz Festibala), Bizkaikoa (Bruma Negra), Alacantekoa ere badut (Alicante Noir), eta Getafekoa ere bai (Getafe Negro). Eta gainera aurkezpen bat egin nahi dut Irunen, Donostian, Iruñean eta Bilbon gutxienez. Momentuz hori aurreratu dezaket.

Nola bizi ohi duzu zure eleberri berrien kaleratze eguna? Ba al duzu erritual jakinen bat egun horretarako?

Bada, agendaren arabera, batzuetan lehenagotik deitzen hasten zaizkizulako eta prentsa elkarrizketak programatuta dituzulako. Ohikoa da goiz horretan hedabide askok deitzea. Gero badira beste batzuk bidaian harrapatu nautenak; adibidez, aurten bezperan harrapatuko nau, kide baten lana aurkezten. Egun hori, urriaren 22a, libre dut momentuz, baina hurrengo

“Oso exigentea iruditzen zait urtero liburu bat argitaratzea eta hori sustatzea”

egunean Getafera bidaiatzea tokatuko zait, Vallecasen irakurketa klub bat dudalako programatuta, beraz ez dakit

“Niretzat ariketa bat izan da, bai eta asko gozatu dudan erronka desberdin bat ere”

“100 orrialde daramatzat eta ikusiko dugu nola amaitzen den bidaia hau, ez baitakigu inoiz zer gertatuko den”

nolakoa izango den oraingoan. Aurten ez dut egiteko zehatzik, esaten dizudan bezala, agendak markatzen du pixka bat.

Idazlearen bizitzan errutina errealtatearen parte da? Askok pentsa baitezakete sormenak ez duela ordutegi zehatzik jarraitzen.

Badut, badut. Nire senarrak arratsalde egiten du lan, gitarra irakaslea da, eta beraz, bere ordutegia izan ohi dut. Bera atetik ateratzen denean ni ordenagailuan esertzen naiz eta horrela ordu libre berdinak ditugu.

Hau zure lehen argitalpena ez izateak, lasaitasuna ematen dizu ala presioa eragiten dizu?

Beldurra ematen du, ezta? Gaur egun argitaratzen diren hainbeste eleberrirekin gauza eroa da. Irail honetan uste dut 40 thriller argitaratzen direla eta urrian beste hainbeste; gehiegi da. Beraz, pentsarazten dit nik bi urte daramatzadala argitaratu gabe eta agian irakurleak nitaz ahaztuko zirela. Hala ez izatea espero dut. Bai, batzuetan beldurra ematen du eta bai, badago presio bat. Badira urtero argitaratzen duten autoreak. Nik uste dut nire eleberririk gehiago landu behar ditudala, lasaitasunez hartzeko. Oso exigentea iruditzen zait urtero liburu bat argitaratzea eta hori sustatzea.

Atsedean tarte horretan “Los lobos de Urrun” entzunezko liburua sortu duzu. Esperientzia horren ondoren, non sentitzen zara erosoago, irakurleen edo entzuleen artean?

Askok gustatu zait, benetan gozatu egin dut. Azkenean, nik eleberri bat idatzi nuen; kontuan hartu nuen gauza bakarra izan zen narratzailearen oharra ez zela hain beharrezkoa, adibidez, pertsona batek oihi egiten badu ez baitago jarri beharrik “oihi egin zuen”, pertsonaiak berak oihi egingo duelako. Beraz, entzunezko liburu bat idaztean narratzailearen ohar horiek ez dira beharrezkoak, zinematografikoagoa da idazketa eta asko gozatu dut. Oso ondo joan da. Gainera, hilabetez gehien entzundakoen artean egon zen eta oso esperientzia ona izan da. Teorian ingelesez ere aterako da aurten edo hurrengoan, baina beno, oraindik zain nago.

Eta azkenik, etorkizuna irudikatuz, zeintzuk dira zure planak?

Dagoeneko zerbait berria dut gogoan. Pixka bat urrunduko nintzateke polizia eleberritik, orain aurkeztuko dudan lanean bezala, erdibidean baitago hori ere. Sortzen ari naizen lan berria thriller bat izan dadila, krimen bat egon dadila, baina baita lehen pertsonan kontatutako istorio bat. Dagoeneko idazten ari naizela esan dezaket. 100 orrialde daramatzat eta ikusiko dugu nola amaitzen den bidaia hau, ez baitakigu inoiz zer gertatuko den.

Descansalia

ZURE ATSEDENA, GURE LEHENTASUNA

KONPROMISORIK GABEKO EROSOTASUNA - KONFIANTZAZKO MATERIALAK - ARRETA PERTSONALIZATUA

Luis Mariano kalea 2 | (+34) 666 35 97 08 | info@descansalia.com

IRUN2040 PLAN ESTRATEGIKOA HIRIAREN ETORKIZUNA MARRAZTEKO PAUSUAK EMATEN HASI DA

Irungo Udalak aurrera jarraitzen du ekainean abiatutako Irungo2040 Plan Estrategikoarekin. Udal sailen eta Bultzatzaileen Batzordearen lan saioen ondoren, hiriaren etorkizuna finkatuko duten erronka nagusiak, lehentasunak eta ekintzak zehazteko prozesuak bere bidearekin jarraitzen du.

Cristina Laborda Irungo alkateak azpimarratu duen bezala, “Irungo etorkizuna gaur bertan hasten da, ezin dugu 2040ra arte itxoin”. Alkatearen esanetan, eguneroko beharrei erantzuten jarraitzeko beharra dute udalean, baina baita urrunago begiratzeko ere, aldaketei aurrea hartuz eta datozen hamarkadetako Irun markatuko duten erabakiak orain hartuz. Alkatearen hitzetan, 2040az hitz egiteak ez du esan nahi ekintzak hamalau urte barru kokatzea, baizik eta gaur egun hartzen diren erabakiak eraiki nahi den etorkizuneko hiri horrekin lotzea. “Etxebizitza, lana, auzoak, zerbitzuak, ekonomia eta jasangarritasuna bezalako alorrak orainaldian egiten ari den lan horren parte dira dagoeneko”, gaineratu du Labordak.

Lehen urratsak eta diagnostikoa

Irungo2040 egitasmoa joan den ekainaren 18an abiatu zen bi lan saioekin. Alde batetik, udal arlo ezberdinetako ordezkariak zein talde politikoek hiriaren erronka eta aukera nagusiak aztertu zituzten. Bestetik, Irungo gizartearen hainbat esparrutako ordezkariak bere ikuspegia txertatu zuen Irungo2040 Bultzatzaileen Batzordearen bidez. Guztira, udaleko 68 ordezkariak eta Bultzatzaileen Batzordeko 41 kidek hartu zuten parte. Batzorde horretako profilak enpresa, industria, unibertsitatea, ikerketa, berrikuntza, kultura, kirola,

arkitektura, osasuna, ekintza soziala zein elkarte sarearekin daude lotuta.

Saio horiei esker, Irungo egungo egoeraren inguruko hainbat ikuspegi partekatu, indarguneak nahiz hobetu beharreko alderdiak identifikatu eta erronka nagusiak ordenatzen hasi ahal izan zen. Besteak beste, honako alor hauek jorratu ziren: Etxebizitza eta kohesio soziala, ekonomia eta enplegua, paisaia eta ingurumena eta berrikuntza eta kudeaketa publikoa.

Laborda alkateak nabarmendu du lan horrek guztiak eragin zuzena izan behar duela herritarren bizitzan: “Irun pertsonak beren bizitza proiektua garatu ahal izateko hiria izatea nahi dugu: etxebizitza bat lortzeko, lan egiteko, ikasteko, aukerak izateko eta auzo zaintzaile, seguru eta zerbitzu onak dituen batean bizitzeko”. Lehen saio horietan jasotako ekarpen guztiak Plan Estrategikoaren barruan prestatzen ari den diagnostikoan sartu dira, lehendik dagoen informazioaren eta udal plangintzaren azterketarekin batera. “Eta hori egin behar dugu garena ere kontuan hartuta: muga hiria gara, aukerak eskaintzen dizkiguten baina erronka espezifikoak ere jartzen dizkiguten posizio eta ezaugarriekin”, gaineratu du Cristina Labordak.

Hurrengo mugarriak

Irailaren 23an lan saio berriak egin dira, bai udal arloekin bai Bultzatzaileen Batzordearekin, azterketan aurrera egiten jarraitzeko eta hiriaren erronka eta aukerei buruzko ikuspegi partekatua osatzeko. Hortik aurrera, prozesuak esparru estrategikoaren definiziorantz egingo du aurrera, bertan ezarriko dira helburu eta lehentasun nagusiak, eta ondoren, ekintza-plan baterantz bideratuko da, proiektu eta jarduera zehatzetan mamitzeko.

Urriaren erdialdean herritar guztiei irekitako saio bat egingo da. Bertan, orain arte egindako lana partekatuko da,

“Irungo etorkizuna gaur bertan hasten da, ezin dugu 2040ra arte itxoin”
Cristina Laborda, Irungo alkatea

ZERK KEZKATZEN ZAITU?

Bera bidasoak Kalea 14 - Behea, Irun | San Francisco Kalea 46 (10. lok), Donostia | (+34) 632 40 21 88 | www.lassaipsicologia.com

hurrengo urratsak azalduko dira eta herritarrek beren ekarpenak egiteko gaitutako bideak ezagutaraziko dira.

Gainera, Udalak Irungo2040ri buruzko atal bat gaituko du bere webgunean, prozesuari buruzko informazioa eta diagnostikoaren aurrerapenak kontsultatu ahal izateko. Atal hori eguneratuz joango da eta herritarren ekarpenak jasotzeko hainbat kanal izango ditu.

Lehen saio horietan jasotako ekarpen guztiak Plan Estrategikoaren barruan prestatzen ari den diagnostikoan sartu dira, lehendik dagoen informazioaren eta udal plangintzaren azterketarekin batera.

Herritarren proiektuaren parte

Bestalde, herritarren parte-hartzea berebiziko garrantzia izaten ari da proiektuaren garapenean. Alkateak azpimarratu du parte-hartze hori ezinbestekoa dela: “Irun ezin da ikuspegi bakar batetik pentsatu. 2040ko Irun gaur egun hirian bizi garenon begiekin begiratu behar dugu”. Cristina Labordak iritzi ezberdinak entzutearen aberastasuna azpimarratu du: “Esperientzia, behar eta proposamen ezberdinak entzuteak Irungo ikuspegi osatuagoa izatea eta zer hiri eraiki nahi dugun hobeto erabakitzea ahalbidetuko digu”.

Irungo 2040 Plan Estrategikoa bultzatzen ari den batzordeko ordezkariak dira Ricardo Díez, Isabel Maingón, Cristina Ubani eta Eneko Calvo. Gizarte irundarreko alderdi ezberdinak ordezkatzeko dituzte eta plana osatzeko interesgarriak izan daitezkeen ikuspuntuak batzeko helburuarekin batu dira egitasmoa. Cristina Ubani pozik agertu da proiektu honetan bere ekarpena egin ahal izateagatik, bere burua “irundar konbentzitutzat” baitu. Bere ustez, “mundu aldakor batean bizi gara, non diagnostikoak ezinbestekoak diren, baina aldaketarako prest dauden buru baikorrak are funtsezkoagoak izango dira”, azaldu du Ubani. Horregatik, proiektu hau prozesu bat izatea nahiko luke, aurrera egin ahala plan

“Ia ezinezkoa da gerta daitezkeen aldaketa guztiak aurreikustea, baina behintzat eraldaketarako prestutasuna izatea aurrerapauso handi bat da”

Isabel Maingón, Irungo2040 Plan Estrategikoaren Bultzatzaileen Batzordeko kide

estrategikoa lantzen jarraitu ahal izateko.

Ricardo Díez eta Isabel Maingón berriz, bat datoz Irunen berezitasuna zein den azpimarratzerakoan: muga izaera. Ricardo Díezen ustez, “muga topaketarako, elkartruckerako eta kultura partekatzeko leku bat da”. Ondorioz, irundarrak berez aldaketarako prest dauden

pertsonak direla dio eta hori ezinbestekoa da etorkizun aldakor baten aurrean.

Eneko Calvok, kultur arloaren ordezkari gisa proiektura batu dela erakutsiz, metafora bat erabili du bultzatzaileen batzordearen lana azaltzeko: “afaltzera elkartzen den familia handi bat bezalakoak gara: pentsamendu eta esperientzia ezberdinak izan arren, bere etorkizuna imajinatzeko prest elkartzen dena”. Era honetan, Irungo osatzen duten 64.000 biztanleen etorkizuneko hiria nolako izatea nahi den pentsatzen saiatuko direla azaldu du.

Isabel Maingónek, hiriko atzeritarren komunitatearen parte izanda eta urte luzez Irunek eskainitako baliabideak erabili ostean, etorkizunera begira pentsamendu ireki bat izatearen garrantzia azpimarratu du: “Etorkizun oso aldakor baten aurrean baikaude”. Dena den, Maingónek azpimarratu duenez, “ia ezinezkoa da gerta daitezkeen aldaketa guztiak aurreikustea, baina behintzat eraldaketarako prestutasuna izatea aurrerapauso handi bat da”. Horregatik, datozen hilabeteetan, Irungo2040 egitasmoak aurrera jarraituko du udal lana, Bultzatzaileen Batzordeko eragileen parte-hartzea eta herritarren ekarpenak uztartuz.

ZURE TABERNA IRUNGO ERDIGUNEAN

GOSARIAK - BAZKARIAK - AFARIAK

Zabaltza plaza 8 | (+34) 943 02 06 24

HONDARRIBIKO IZPIRITUAK POZEZ BETE DU CASER RESIDENCIAL BETHARRAM

Hondarribiko Jaiak intentsitate, poz eta sentimendu bereziarekin bizi izan dira aurten Caser Residencial Betharram egoitzan. Ospakizunen hasiera ofizialetik aurrera, zentroa festa eszenatoki bihurtu da, eta egoiliarrek, familiek eta langileek herriko tradizio maiteenen baitan une gozoak partekatu dituzte.

Ospakizunaren bihotzak izen propioa izan du aurten: Emiliana Alonso, zentroko kantinera hautatua. Aurreko edizioan bigarren geratu ondoren, Emiliana ilusio handiz jaso du ohore hau. Zortzi seme-alaba dituen familia ugari baten ama harroak emozio handiz bizi izan du une bakoitza, eta bere senideek ere sentimendu bera partekatu dute erabat. Izan ere, Mendeluko konpainiaren bisita tradizionalaren egunean, bere seme-alabak uniformatuta joan ziren zentrorra bere amarekin egoteko eta omenaldia egiteko.

Mendeluko konpainiaren bisita horrek jaietako unerik hunkigarrienetako batzuk utzi zituen, hala nola egoitzako instalazio guztietan barrena egindako desfilea eta bi kantineren arteko lore-sorten truke berezia. Caser Residencial Betharrametik eskerrik beroenak eman nahi izan dizkiete konpainiako kideei, Alardearen esentzia eta beroa zentro barrualderaino eramateagatik.

Ospakizun egitaraua denentzat
Jaietako egitaraua ofizialki irailaren 1ean, asteartean, hasi zen pregoi eta txupinazo tradizionalarekin, eta hainbat ekitaldiri eman zion bidea. Ekitaldi nabarmenen artean “Bidasoako Erraldoiak” taldearen emanaldia izan zen; bigarren urtez jarraian joan ziren egoitzara kolorez, musikaz eta pozez betetako ikuskizuna eskaintzeko. Zentroak izugarri eskertu du haien jarrera bikaina.

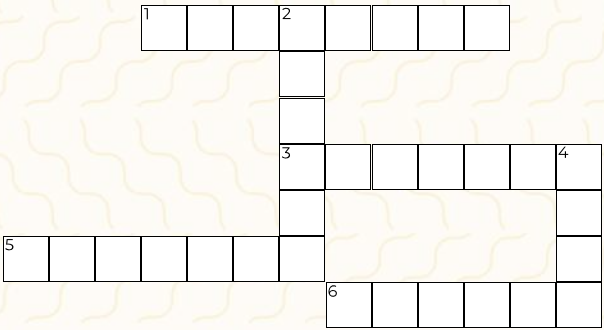
Musika tradizionalak ere funtsezko papera izan du egun hauetan. Irailaren 3an, osteguna, egoiliarrek Klink Abesbatzaren emanaldiarekin gozatu zuten, eta irailaren 9an, asteazkena, musika agendak Manu Aguilar bakarlariaren kontzertuarekin jarraitu zuen.

Egun berezi hauei amaiera emateko, egoitzak oso esperoak ziren bi hitzordu gastronomikorekin aurre egin zion jai amaierari. Alde batetik, irailaren 10ean, osteguna, Emiliana Alonso kantinerak eta egoiliarrek gogo handiz parte hartu zuten Udalak eskainitako herri bazkarian. Bestalde, behin betiko agurra irailaren 11n iritsi zen, ostiralarekin, zentroan txistorrada herrikoi handi bat ospatuz, eta horrela amaitu ziren Caser Residencial Betharramgo komunitate osoarentzat ahaztezinak suertatu diren aurtengo jaiak.

DENBORA-PASAK

Gurutzegrama: Itsas hondoa

Horizontal

- 1- Molusku askoren gorputza babesten duen estalki gogorra.
- 3- Lore baten itxura duen eta harkaitzetan bizi den itsas animalia.
- 5- Gorputz lirdingatsua eta garroak dituen itsas animalia.
- 6- Arantzaz estalitako itsas hondoko animalia biribila.

Bertikal

- 2- Itsas hondoan kolonia handiak osatzen dituen itsas animalia.
- 4- Itsasoan hazten den eta sustrairik ez duen organismoa.

6 Hitz: Giza gorputza

K	H	W	N	C	T	O	B	I	R	I	K	A	K
E	I	E	K	M	Y	H	T	Z	C	S	A	Z	Z
Z	R	S	U	A	U	W	E	Q	S	H	Z	K	W
I	K	E	S	F	B	S	Y	S	O	Z	K	K	O
U	X	A	H	A	P	N	K	N	Z	S	N	G	D
W	D	B	Z	M	D	V	V	U	Z	H	J	R	O
R	J	K	Z	A	J	G	T	U	L	E	Z	U	L
B	H	U	G	X	L	D	H	F	O	U	U	A	A
I	Q	W	R	B	G	A	G	V	L	Y	A	N	M
H	T	O	R	O	C	F	T	T	A	C	R	P	F
O	Z	U	D	G	Y	F	C	W	Y	M	L	N	N
T	J	W	T	J	Q	K	C	D	V	K	P	R	K
Z	Y	T	E	W	N	V	M	V	W	K	U	R	K
A	Z	Z	U	E	E	G	A	R	U	N	A	W	Z

- Bihotza
- Garuna
- Birikak
- Azala
- Odola
- Muskulua

Erantzunak webgunean:
www.irunero.eus/denborapasak/

IRAKURRI NAHIKO GENITUZKEENAK

Doinua: Juana Bixenta Olabe
Egilea: Jon Luzuriaga Iurramendi

- 1)
Joan etorri, hasi bukatu;
bizitzak mugimendua du tratu.
Adibidetzat gara bikaina
kimu berriak badatoz baina
adar zaharrari
susmoa hartu nion aspaldi
ez ote zaigun lehortzen ari?
- 2)
Gure **Andoni**, maisutan maisu
boligrafoa bukatu al zaizu?
Bertso-jartzaile askorengandik
irten beharko dira oraindik
bertso dezente
ikusitako arte harro zein tente
Euskal Herria *independente*.
- 3)
Doinu berriaz, musikaz apain
Idatzi beharra dut dator orain.
Gairik ez eta **Rafael** hara
hau egiteko gai baldin bada
pentsatu, hemen,
gustuko gaia badu, bederen,
zer egiteko kapaz ote den.
- 4)
Ai, zeinen bertso zoragarriak
trenaren gainbeherari jarriak!
Nahi al diozu heldu **Andoni**
jarri dizudan erronka honi?:
Ezetxalako
bi sorta sortu argitarako
AHTa irteterako.
- 5)
Idatzi gabe zenbat denbora?
Aspaldiko, zer egingo zaio ba...
Lasai, **Gotzon**, ez kezkarik izan
ze bizikletan ibili gisan
sortak idazten
ideiak bertsoz adierazten
inoiz ere ez omen da ahazten!
- 6)
Euskal Herria, gure habia,
nola den horren **herri dantzaria**
txoko bakoitzak bere ohitura
Aiorak esan zigun modura.
Poz esperantzan
jarrai bezate etxean, plazan...
bi oinek eta arkatzek dantzan!
- 7)
Gerra txikiak ze alde duen,
Zuhaitz, bikain deskribatu zenuen!
Gerra osteak dakar ordena,
beraz, ez esan zure sormena
joan zaizunik...
Iritsi bada bake itunik
nola izan den jakin nahi dut nik!
- 8)
Maskarak jarri maskarak kendu
Maddik zail dena erraz egiten du.
Sentipen, mezu eta aldarri
gordin askotan, umorez sarri...
Sortetan gorde
dituzu txukun eta dotore
inauteriek beste kolore.
- 9)
Hamar bat bertso ikaragarri
Urkok Aiako Harriari jarri,
muxarrekin ere letrarik letra
buruz ikasi dituzte eta!
Baina akabo!
Geroztik ezer gutxi gehiago
eta Jaizkibel jeloskor dago.
- 10)
Bertso-sorta hau ere heldu da
gogoratu agur epiko hura.
Silveira, Mikel Goñi, Montero,
Hertzainak, Fermin, La Polla gero...
Gaude agian
berragerpenen belaunaldian...
Beraz, zergatik zu ez, **Adrian**?
- 11)
Bertso-jartzaile gelditu lasai
nik ez nuzun presiorik sartu nahi.
Ekarpen latza eginagatik
beste bertso-sorta bat haatik,
mira zorrotzez
jartzeko baldin bazaude gosez
irakurriko dizugu pozez!

Oharra: Bertso sortan aurreko ikasturteetan Irunero aldizkarian zein Oarsobidasoako Hitzan argitaratutako sortei erreferentzia egiten diete. Lotura zuzenak aldizkariaren bertso digitala daukazu.

KIROLAK

Argazkiaren egilea: Gari Garaialde. →

NESKA ETA EMAKUMEAK KIROLERA ERAKARTZEKO APUSTUAN TINKO DIRAU PAREAN ELKARTEAK

Parean elkarteak, ikasturte berriaren hasierarekin batera, hainbat egitasmo eta lan ardatz zabal jarri ditu martxan Irunen. Argia da proiektu guztien xede nagusia: hiriko neska zein emakumeak kirolaren praktikara hurbiltzea, beren parte-hartzea sustatzea eta gizartean arrakala horren inguruko hausnarketa sakona eragitea. Horretarako, hiru Zutabe nagusi landuko dituzte berriro ere: Bigarren Hezkuntzako ikastetxeetatik igaroko den argazki erakusketa ibiltaria eta unitate didaktikoa, hiriko klubek emakumeentzako duten eskaintza osoa biltzen duen gida, eta urriaren 18an Colón Pasealekuan ospatuko den Igande Sasoia jaialdia.

Gizarteko beste hainbat esparru eta sektoretan gertatzen den moduan, kirolaren munduan ere gizonen eta emakumeen arteko arrakala oso nabarmena da oraindik ere. Agerian dago gainera desberdintasun hori adin guztietan gertatzen dela; haurrak Eskola Kirolean hasten direnetik bertatik hasi eta helduaroraino luzatzen den errealitatea baita. Horren aurrean, Parean elkarteak lau urte inguru daramatza kirolaren esparru horretan modu eraginkorrean lanean. Parean elkarteak Oihana Llorentek eta Santiagotarrak klubeko Jone Otañok elkarrekin egin dute aurretik zerrendatutako egitasmoen eta pasatako urteen errepasoa. Bien artean egitasmo horiek guztiak gaur egungo gizartean zein garrantzitsuak eta beharrezkoak diren berretsi eta baieztatu dute.

Zubigintza lana eta kirol gida

Oihana Llorentek azaldutakoaren arabera, iraganeko lau ikasturte hauetan lanketa ezberdin asko egin dituzte eta horretarako lau urte daramatzate hiriko klubekin eskuz esku lanean. Izan ere, Irunen kirol eskaintza zabala egon badago emakumeentzat, baina askotan eskaintza hori ez da behar bezain ezaguna herriararen artean.

Hortaz, Parean elkartearen zeregin nagusia zubi lana egitea da: klubek eta gizartearen arteko harremana erraztea, eskolen zein tokiko komunikabideen laguntzaz. Prozesu honetan, klub bakoitzak ikasturterako emakumeentzako prestaturik duen eskaintza zehatza biltzen du elkarteak, eta, ondoren, gida osatu baten bidez zabalkundeari ekiten dio.

Ahalegin horrek guztiak eman ditu bere fruituak jada. Oihana Llorentek aipatu duenez, “ikusi da klubek aldetik interes berezi eta handia dagoela gida horretan agertzeko, eta urtez urte emakumeei zuzendutako eskaintza gehiago prestatzen dela”. Kontzientiazio lana finkatu da eta gaur egun geroz eta gehiago dira emakumeen taldeak bultzatzen dituzten kirol elkarteak. Esate baterako, azken hiru urteetan lau talde saiatu dira emakumeen futbol taldeak osatzen, eta boleibolean nesken parte-hartzea izugarri handitu eta ikusgarri bilakatu da. Eskolen eta gurasoen aldetik ere gidak oso harrera beroa du, eskaintza zabal hori ezagutarazteko tresna baliagarria bilakatu baita.

Jone Otañok azpimarratu duenez, zubi lan hori egitea funtsezkoa da, urtetik urtera neska gehiago animatzen direlako kirola egitera. “Garrantzitsuena neskek beste neska batzuk kirola egiten ikustea da, eta horretarako erreferenteak edukitzea ezinbesteko faktorea da”, azaldu du Santiagotarrak klubeko ordezkariak. Inguruan eredu garri diren pertsonak ikustek asko laguntzen du; adin guztietan gertatzen den zozor da, baita emakume helduen artean ere, ekintza berriak probatzean askotan harritu egiten baitira zer egiteko gai diren ikusterakoan.

↓ Argazkiaren egilea: Gari Garaialde.

“Ikusi da klubek aldetik interes berezi eta handia dagoela gida horretan agertzeko, eta urtez urte emakumeei zuzendutako eskaintza gehiago prestatzen dela”
Oihana Llorente, Parean elkarteak kidea

Arrakalaren jatorria

Kirola uzteko atzean dauden arrazoiak askotarikoak dira. Irungo Udalak duela urte batzuk egindako ikerketa bateko datuek erakusten zuten Eskola Kirolaren garaian (12 urte bitartean) nesken parte-hartzea % 20koa besterik ez zela. Datu kezagarri horren atzean pisu handia dute hezkuntza ereduak eta gizarte eraikuntzak. Horrez gain, 12 urtetik aurrera, Bigarren Hezkuntzan (DBHn) sartzetarako, kirola uzten duten nesken kopuruak gora egiten du nabarmen.

Joera horri aurre egiteko, Parean elkarteak proiektu berezi bat jarri du abian ikastetxeetan. Alde batetik, Mendi Urruzunoren argazki erakusketa ibiltaria eraman dute hiriko Bigarren Hezkuntzako eskola guztietara (Hirubide, Txingudi, Eguzkitza, El Pilar, Toki Alai, La Salle eta San Vicente). Kirola egiten ari diren emakumeen argazkiz dago osatuta erakusketa, eta gazteak kirolera erakarri eta erreferenteak hurbiltzeko helburuarekin sortu da. “Erakusketa honetan elite mailako kirolarietara batera emakume arruntak ikus daitezke hainbat kirol egiten, neskek euren burua islatuta ikusteko aukera izan dezaten”, adierazi du Oihana Llorentek.

Beste aldetik, erakusketarekin batera unitate didaktiko bat garatu dute Gorputz Hezkuntzan zein tutoretzen bidez lanketa egiteko. Bertan hainbat gai aztertzen dira, hala nola, emakumeek kirola zergatik uzten duten, taldeetan nola

“Garrantzitsuena neskek beste neska batzuk kirola egiten ikustea da, eta horretarako erreferenteak edukitzea ezinbesteko faktorea da”

Jone Otaño,
Santiagotarrak klubeko kidea

sentitzen diren edo patioaren erabilera nola egiten den. Lanketa hori argazki erakusketa ikastetxera iritsi aurretik eta iritsi ostean egiten da, ikusitakoaz ere hausnartzeko.

Horrekin batera, klubak eskoletara hurbiltzeko

aukera ematen du Parean elkarteak, dinamizatzailerik lanak, ahal dela, emakume batek egin ditzan. Oihana Llorenteren iritziz, “emakumeen presentzia maila guztietan handitu behar da: jokalarik, entrenatzaile zein lehendakari gisa”. Jone Otañok gaineratu duenez, entrenatzaile edo dinamizatzaile emakumea denean, askoz errazagoa da neskek erakartzea eta elkarrekin geratuko diren talde sendoak osatzea. Gainera, Santiagotarrak klubeko ordezkariak azpimarratu du zeinen garrantzitsu den kirol berriak taldean probatzea animatzea: “oso kasu gutxitan etortzen zaizu neska bat bakarrik, lagun edo ezagunik gabe, denboraldi guztian geratzeko”.

Urriaren 18ko Igande Sasoia

Aurreko urteetako esperientzia onari jarraituz, urriaren 18an Igande Sasoia antolatuko da berriro ere Colón Pasealekuan. Ekimenean 20 klub inguruk hartuko dute parte, bakoitzak bere kirolaren erakustaldia eta probatzeko aukera eskainiz. Esaterako, Santiagotarrak klubak aurreko edizioetan parte hartu izan du eta asmo bera dute aurten ere, klubeko sekzioetako batekin bertan aurkezteko.

Helburua ez da jendea ikustera soilik gerturatzea, baizik eta kirol ezberdinak bertatik bertara probatzea. Horretarako, iaz bezalaxe ginkana formatua erabiliko da: parte-hartzaileek klubez klub joan eta ekintzak probatuz zigiluak bildu beharko dituzte, ondoren material zozketan parte hartzeko. Santiagotarrak klubeko Jone Otañok adierazi duenez, Igande Sasoia egun oso polit eta berezia izaten da, klub ezberdinen arteko elkarbizitza bultzatzeaz gain, hirian dagoen kirol eskaintza zabala eta askotarikoa herriar guztiei jaiaren bidez hurbiltzen dielako.

Laburbilduz, Parean elkarteak eta Irungo kirol klubek lanean jarraituko dute eskoletan, kalean zein kirol instalazioetan emakumeen lekua zein ahalduztzea bultzatzeko eta kirola guztientzako topagune berdinzalea izan dadin.

kiroletik

BIDASOA ESKUALDEKO KIROLAREN TXOKOA

info@kiroletik.eus | (+34) 943 04 20 52 | www.kiroletik.eus

KIROLAK

Leire Landa, futbolari ohia:

“NIRE AMETSA BETI IZAN ZEN BARÇA KO KAMIS ETAREKIN ETA 23 ZENBAKIAREKIN JOKATZEA ETA AZKENEAN LORTU NUEN”

Zelaian utzitako izerdiak, erakutsitako grinak eta urratutako bide bakoitzak oihartzun sakona dute oraindik ere emakumeen futboleko. Leire Landa (Irun, 1986) euskal emakume futbolaren historia hurbilaren erakusgarri bizia da. Oartzungo harrobian baloiaren atzetik bere lehen urratsak egin ostean, hainbat taldetan aritu da, hala nola Realean, Athleticean, Atletico Madridean eta Barçan, baita Espainiako Selekzioan ere, Munduko Txapelketan parte hartuz. 2017an hartu zuen erretiroa, baina berriki omenaldia egin diote Stadium Galen Emakumezkoen Euskal Herria Kopako finalaren atarian.

Landaren futbolarekiko maitasuna ez zen etxe barruko tradizio edo zaletasun baten ondorioz jaio, auzoko kaleetan jolastuz eta Txingudi Ikastolako Eskola Kiroleko taldean baizik. Eskolako jarduera horretan saskibaloia eta eskubaloia probatu zituen arren, futboleko baloiak berehala erakarri zuen bere interesa. Garai hartan, Irunen neskentzako futbol aukerak oso mugatuak zirenez —Dunboa eta Nire Ametsa bezalako talde xumeek egindako ahalegin bakartiei esker eta oso baliabide gutxiarekin—, Oartzungo taldearen deia jaso zuen. Bertan egin zituen bere lehen urrats nagusiak, garai hartan emakumeen futboleko erreferente ereduak ziren klubean. Egungo egoerarekin alderatuta, Leire Landak azaldu digunez, “zorionez geroz eta talde gehiagok ikusten dute egun neskentzako futbol taldeak sortzeko beharra eta garrantzia”.

Garai hartan futbolari profesionala izatea ez zen amets bideragarria neska gazte batentzat; oraindik bidea ez zegoen egun bezain urratua, ezta erreferente publiko handirik ere komunikabideetan. Landak, ordea, ez zuen etorkizuneko profesionalizazioan edo futboletik bizitzean pentsatzen; jokatzeko gogo hutsak, pasioak eta bidean sentitzen zuen pozak mugitzen zuten orduan. Landaren hitzetan: “futbola nire bizipoza zen orduan, behar nuen zerbait”. Erreferente maskulino zein femenino zehatzik gabe hazi zen. Hala ere, haurtzarora gainditutako minbizi baten ostean, Iván de la Peña futbolaria bihurtu zen bere babesleku, bere burua islatuta ikusteko modua aurkitu baitzuen beregan. Une zail horretan, De la Peña zeraman 23 zenbakiak barne indar berezia eman zion, eta zenbaki hura bizitzeko eta kirol karrerako ikur nagusi bilakatu zen Landarentzat.

Bide propioa urratzen

Kirol ibilbideak urrats sendoak eta ausartak eskatzen zizkion pixkanaka. Oartzundik Realera igaro zen, Donostian lehen emakumezkoen taldea osatzeko egitasmo garrantzitsu hartan parte hartuz. Baina hobetzen jarraitzeko goseak eta gauza desberdinak ezagutzeko gogoak etxetik urrun gogor saiatzera eramane zuten.

“Zorionez geroz eta talde gehiagok ikusten dute egun neskentzako futbol taldeak sortzeko beharra eta garrantzia”
Leire Landa, futbolari profesional ohia

Madrilera joan zenean, futbolak bizibide osorik ematen ez zionez, beste lan bat bilatu behar izan zuen kirolarekin batera uztartzeko. Halako batean, Athleticean deia iritsi zen, eta bilbotarrek, Madrilera ez bezala, futboletik bakarrik bizitzeko benetako aukera eskaini zioten. Leire Landak azpimarratu duenez, “pausu garrantzitsua izan zen hainbeste urteren ostean horrelako aukera bat edukitzea”.

Ordutik aurrera, Landaren garapena geldiezin izan zen zelai barruan. Baina bere helburu nagusia ez zen inoiz izan garaikur handiak biltzea edo Munduko Txapelketa bat jokatzeko; bere amets bakarra Bartzelonako elastikoarekin eta atzean 23 zenbakia erabiliz lehiatzea zen. Eta, esfortzuaren bidez, lortu egin zuen. Barçan jokatu zituen urteak gailurra izan ziren bere kirol karreran, nahiz eta bide horretan sakrifizio itzelak egin behar izan zituen, lagunarteko festak, asteburuetako aisialdia eta beste hainbat kontu atzean utziz. Dena den, Leire Landak onartu duenez, “besteek ez bezala, nik, ordea, beste gauza batzuk bizi izan nituen eta ni zoriontsu nintzen”.

Futbol profesionalean aritzeak orduko eta egungo errealitateen arteko alde handia ikusteko balio izan dio. Gaur egungo jokalariek baliabide tekniko, mediko eta ekonomiko askoz hobeak dituzte. Landak harrotasunez begiratzen dio egoera berri honi, beraiek, garai hartako emakume jokalariek, ondorengoentzat ateak ireki zituztela jakinda. Urrutiko partiduetara joateko autobus bidaia amaigabeetan autobusaren atzeko alde “ikasketa gela” gisa antolatzen zutela gogoratzen du, unibertsitateko liburuak lehiaketarekin uztartuz. Leire Landak azaldu duenez, “orain jendeak ikasten jarraitzen du futboleko ari den bitartean, baina behintzat hortaz bizitzeko aukera du jokatzeko duen bitartean, beste lanik bilatu gabe”. Zelaian irekitako ate horiei esker, egungo gazteek etorkizun egokiago bat daukate bermatuta. Landak gaineratu duenez, “nik uste guk ateak ireki genituela ondoren etorri direnentzat eta

“Nik uste guk ateak ireki genituela ondoren etorri direnentzat eta hori lortzeagatik oso pozik nago”

Leire Landa, futbolari profesional ohia

hori lortzeagatik oso pozik nago”. Dena den, jokalaria profesionala izandakoak onartu du, beraien aurretik futboleko aritzeko zailtasun are handiagoak izan zituzten emakumeak ere izan zirela.

Kirol profesionalari agurra

Espainiako Selekzioarekin Kanadako Munduko Txapelketan parte hartzea mugarria izan zen. Munduko jokalaririk onenen aurka lehiatzeak esperientzia ahaztezina utzi zion. Baina kirolak bere alde ilunena ere erakutsi zion berehala: lesioak. Hiru aldiz hautsi zuen belauna, eta horrek bakardade sentsazioarekin igarotako hilabete zail eta luzeak ekarri zizkion. “Lesioaren momentuan gaziki pasatzen duzu, batez ere lehenengo aldia ez denean, badakizulako zer datorren horren atzetik”. Garai hartan, gaur egun ez bezala, osasun mentala ez zen klubaren egituraren lantzen, eta jokalaria bakoitzak zelaitik kanpo eta bere kabuz egin behar zien aurre buruan sortutako erronka eta iluntasunei.

2017an iritsi zen erretiroa hartzeko unea, Barçarekin izandako tentsio eta arazo batzuen ondorioz. Bukaera garrantza eta desatsegina izan bazen ere, erretiratzeak askatasun sentsazio handia eman zion, bizitzako beste aro bati ekiteko aukera zabalduz: Gizarte Hezkuntzaren bidetik lan egitea eta futbolaz kanpoko mundua ezagutzeko. Gaur egun, futbolarekiko lotura nahiko urruna du, oraindik itxi gabeko “zauri txiki” baten ondorioz, baina horrek ez dio eragozten bere egungo bizitzaz erabat gozatzea.

Aitortza etxeko zelaian

Azkenik, iragan hurbilean, Stadium Galen jasotako omenaldi publikoak biribildu egin du bere ibilbide osoaren balorazioa. Pertsona lotsatia izanik eta ospearen mundua gogoko ez badu ere, koadrilaren eta familiaren aurrean jasotako keinuak sakonki hunkitu zuen irundarra: “Oso polita izan zen eta asko eskertu nien horrelako aukera izatea”.

Landak bi une berezi gordetzen ditu bere bihotzean futbolari bezala bizitako oroitzapenen artean: lehenengoa, Barçako kamiseta 23 zenbakiarekin janzteko unea bera; bigarrena, berriaz, askoz xumeagoa baina maila berean zirraragarria: Oartzuneko mailaz igotzeko fasea jokatzeko ari zirela, helburua lortu ez arren, Oartzungo herri osoak zelaian emandako bultzada eta bero ahaztezina. “Gerora futboleko gauza handiagoak egin ditudan arren, badira berezi bihurtzen diren momentu txikiak”, adierazi du jokalaria ohi irundarra. Momentu txiki baina handi horiek erakusten dute nor den benetan Leire Landa: ahaleginari esker futbolaren maila gorenaz gozatzera iritsi den emakume irundarra.

C.D. SAN MARCIAL - 2023 - 2026 BABESLETTZA

TALDEAREN FUTBOL EGOKITUAREN ETA OINARRIZKO FUTBOLAREN PROIEKUAN KOLABORATU
ENPRESA BAT BADUZU ETA KLUBAREN FAMILIAKO KIDE IZAN NAHI BADUZU, ZURE ZAIN GAUDE!

#GOAZENSANMARCIAL

Ama Birjinia Mirarietakoa Kalea 7, Irún | 943 96 99 12 | patrocinios@cdsanmarcialirun.com

BETI GAZTE

KA. CERÁMICA PROIEKTUAREN ATZEAN, BUZTIN ETA ESMALTE ARTEAN, EZKUTATZEN DIREN ESKUAK

Zeramika etxean bizi izatetik, buztina eskuz moldatzera eta proiektu propio bat sortzera igaro da Katrin Pérez de Azpeitia gazte irundarra. Aitonak utzitako oinarritik abiatuta eta Irungo Zeramika tailerrean trebatuz, Ka. Cerámica proiektua jarri du martxan, zaletasun zena pasio bilakatuz. Gaur egun, piezak sortzeaz gain, belaunaldi berriei eskulan horren sekretuak irakasteko aukera izan du Gazteartean zerbitzuak antolatutako tailerretan, pantailetatik urrun eta artisautzari bere balioa emanez.

Nondik datorkizu zeramikarekiko zaletasuna?

Txikitan familian eskulanak egin izan ditugu eta beti gustatu izan zaizkit. Gainera, etxean, nire aitonak zeramika egiten zuen eta etxean berak egindako pieza pilo bat dugu. Orduan, konturatu gabe, beti zeramikaz inguraturik bizi izan naizela esan dezaket. 2023an zeramika nola egiten zen jakiteko gogoia piztu zitzaidan, eta beraz, zeramika egiten ikastera animatu nintzen. Horrela, Irungo tailerrean izena eman nuen eta harrez geroztik hortxe nabil.

↓ Argazkiaren egilea: Unai Larrañeta.

Nolatan erabaki zenuen zure zaletasunaren inguruko marka edo proiektu propioa hasi nahi zenuela, izen eta guzti?

Denbora gutxian zaletasuna pasio bihurtu zen, orain guztiz maiteminduta bainago zeramikarekin. Sare sozialetan nire lana partekatzen animatu nintzen, horrela, nik sortutako marka ezagutzera emateko.

Zure proiektua bereizten duen estilo bereizgarriak duzula uste duzu?

Mundu honetan denbora gutxi daramat oraindik, beraz, nire estilo propioa aurkitzeko bidean nago oraindik. Denboraldiaren arabera, kolore batzuk gehiago edo gutxiago erabiltzen ditut edo beste batzuetan beste pasta batzuekin aritzea nahiago izaten dut. Bai esan dezaket, niri gehien eragin nauena aitonaren lana izan dela, esmalteen gainezarpenarekin lan asko egiten baitzuen.

Zure sorkuntzetarako, nolako teknikak eta buztin motak erabiltzen dituzu?

Egia da zeramikaren mundua benetan zabala dela eta oraingoz nik denetarik apur bat egiten dudala uste dut. Pieza gehienak tornuan egiten ditut. Orain arte esmalte komertzialak erabili izan ditut beti, baina aurtun formulazioak egitera animatuko naiz.

Norbaitek zeramikaren munduan murgildu nahi balu, zeintzuk dira pieza bat sortzeko eman beharreko oinarritzko pausuak?

Ba nik tailer batera apuntatzea gomendatuko nioke. Agian bada egun bakarreko tailer batera joatea nahiago duen jendea. Behin hori eginda eta gustuko izanez gero, urte osoko tailer bateko ikastaroan

“Niri gehien eragin nauena aitonaren lana izan da, esmalteen gainezarpenarekin lan asko egiten baitzuen”

Katrin Pérez de Azpeitia, Ka. Cerámica

izena emateko aukera dago. Zeramikagileen lanaren inguruko ezjakintasun handia dagoela esango nuke. Pieza lehenik buztinarekin egiten da, buztin hezea erabiliz. Horren ostean, labean sartu behar da gogortzeko. Ondoren, esmaltearekin kolorea ematen zaio eta berriz ere labean sartzen da. Beraz, kanpotik ikusita iruditu ez arren, lan handia du atzetik.

Non eta nola ikasi duzu zeramikaren inguruan dakizun guztia?

Aurretik aipatu bezala, Irungo Zeramika Tailerrean hasi nintzen zeramika probatzen. Bertan batez ere modelatzen ikasi nuen. Horren ostean, tornuaren erabileraren inguruko ikastaro trinko ugari egin ditut. Pasa den urtean Hondarribiko tailer batean egon nintzen eta Bartzelonako ikastaro batean ere izan naiz, egia esan, oso gustura. Lanbide bat da eta ikasteko orduak sartu behar dira, baina azkenean emaitzak merezi du.

Gozamena emateaz gain, pazientzia eta denbora asko eskatzen dituen zaletasuna dela esango zenuke?

Bai. Askotan sare sozialetan zeramikan gaizki atera diren proiektu eta piezen inguruko bideoak agertzen dira, baina guztiz normala da hori; zeramikari denbora eskaini behar zaiolako. Azkenean, denbora tarte bat hartu behar duzu, eseri eta pieza txikitxo batean denbora inbertitzeko.

Azkenaldian zeramika modan dagoen zerbait dela nabaritu duzu?

Bai, ni neu ere moda honetara gehitu den horietako bat naiz eta. Nik uste pandemiaren ostean modan jarri zela eta horrek bere gauza onak eta txarrak dauzka zeramikarentzat.

Esaterako, gazte askorentzat, pantailetatik aldentzeko aitzakia bihurtzen ari da.

Halaxe da, bai. Eta artisautzari ere duen balioa ematen ikasi behar dugu. Jende askok uste du zeramika soilik terapia dela eta, bai, horrelako zerbait egiteko zure denbora hartzea terapia baten modukoa izan daiteke.

Irungo Udaleko Gazteria arloaren eskutik jada hainbat tailer eskaintzeko aukera izan duzu. Nola lortu duzu aukera hori eta zer moduzkoa izan da emaitza?

Konekta zerbitzitik nirekin harremanetan jarri ziren, Instagram bidez. Lehenbiziko tailerra Martindozenea Gaztelekuan egin

“Ba zeramika egiteko inspirazioa leku askotatik hartzen dut”

Katrin Pérez de Azpeitia, Ka. Cerámica

nuen. Tailer hori baoak egiteko beste sukaldaritzatailer batekin lotu nahi izan zuten, beraz, baoak jateko ontzi batzuk egin genituen.

Gero, joan den irailean

Urdanibia plazaren inguruan UdaTXAQ! festa ospatu da, Irunen uda agurtzeko. Bertan tailer ugari antolatu dira eta niri zeramika tailerra gidatzeko aukera eman didate eta oraingoan katiluak egin ditugu.

Nolakoa izan da zure zaletasuna besteei irakasteko eta partekatzeko esperientzia hori?

Ba ilusio handiarekin hartu dut aukera hau, baita urduritasunez ere. Oso gustura sentitu naiz tailerrean parte hartu duten pertsonen aldetik harrera goxoa sentitu dudalako.

Nondik iristen zaizu zure piezak sortzeko inspirazioa?

Ba zeramika egiteko inspirazioa leku askotatik hartzen dut. Adibidez, beste artistetatik, naturako koloreetatik edo baita nire aitonak egin zituen piezetatik. Beraz, inspirazioa mugagabea dela esan dezakegu.

Ka. Cerámica proiektuaren hurrengo urratsak nola imajinatzen dituzu?

Etorkizunean pentsatuta, bi erronka nagusi ditut buruan. Batetik, nire zeramika espazioari forma ematea. Izan ere, orain arte etxean lan egin izan dut eta Donostian alokatu daitekeen labe bat erabiltzen dut piezak amaitzeko. Beraz, horri forma eman behar diot prozesua errazagoa izan dadin. Horrek, ni neu erosoago egoteko eta lasaia izan lan egiteko aukera emango dit. Bestetik, esmalteen mundua hobeto ezagutu nahi dut, horiek formulatzen ikasi eta neure esmalte propioak egin ahal izateko.

Inoiz zeramikaren mundutik bizitzeko aukerarik ikusten duzu?

Ba, gustatuko litzaidake, noski, baina pixkanaka joan nahi dut. Oraingoz nik sortutako piezak Instagram bidez partekatzen ditut, nire lana erakusteko. Gainera, jendeak zerbait zehatza nahi duenean bertatik idazten dit ere. Beraz, momentuz, bide horretatik jarraituko dudala uste dut.

GARBITEGIA

GARBITEGI AUTOZERBITZUA

ENPRESA TXIKIENTZAKO ETXEE-ETXETAKO ZERBITZUA

TXAKU GARBITEGIA

TXAKUR GARBITEGI AUTOZERBITZUA

TXAKUR ILEAPAINDEGIA

DEITU 621 15 30 65

VENDIG 24H

Puiana Kalea 18

Ast-Igan: 8:00-22:00

www.garbigoxo.com

info@garbigoxo.com

CBA Kultur Gunea
 943 50 54 44
 igazte@irun.org
 607 77 11 73
 www.irun.org/igazte

BELDURREZKO ASTEA ARTIA GAZTELEKUAN

Prest zaudete beldurrezko aste baterako? **Urriaren 27tik 31ra, ARTIA Gaztelekuan Halloween Astea** ospatuko dugu, eta **12 eta 17 urte bitarteko** gazte guztiak gonbidatuta zaudete bertan parte hartzera!

Aste osoan zehar, 17:30etik aurrera, beldurra, dibertsioa eta sorpresa ugari izango ditugu. Dekorazioak, jolasak, erronkak eta Halloween giroko jarduera bereziak prestatuko ditugu, lagunekin primeran pasatzeko!

Beraz, **prestatu zure moxorroa**, bildu lagunak eta **zatoz ARTIA Gaztelekura** Halloween Astea bizitzera!

Ez galdu! Zure zain gaude!

15-18 ESPAZIOA

Ongi etorri **15-18ko** espaziora! **Urriaren 2an** espazioak berriz irekiko ditu ateak! **Ideiak eta proposamenak dituzu? Zatoz asanbladara** eta egin zure proposamena!

Urriak 31 Halloween egunean Irungo errealitate birtualeko jolas espaziora joango gara! Ausartuko zara zontie apokalipsia barrutik bizitzera?

Informazio guztia Irungo Udalaren webguneko Gazteartean orrialdean topatuko duzu. Izena emateko berriz, konekta@irun.org helbidera idatzi edo 656794372 telefono zenbakira deitu.

GAU BELTZEKO CLUEDO-A

Martindozenea Gaztelekuak **Gau Beltzeko Cluedo bat** antolatu du datorren **urriaren 31rako, larunbata**, jaia era berezian ospatzeko asmoz.

Ekintza erabat **doakoa** izango da eta **bi txandatan** banatuko da: **17:30etik 18:30era** eta **18:30etik 19:30era**, txanda bakoitzean **12 gazterentzako lekua** egonik; beraz, gehienez 24 plaza egongo dira erabilgarri eta parte-hartzaileei **mozorrotuta joatea gomendatzen** zaie.

Leku mugatuak direnez, **izen-ematea aldeztu aurretik egin behar da** **Gaztelekuan bertan** edo **mezu bat bidaliz** WhatsAppera (690706471), Instagramera (@gazteleku_martindozenea) nahiz posta elektronikora (gazteleku@irun.org).

HUECCOREN KONTZERTUA

Hueccok kontzertua emango du 2026ko Irun Zuzenean Festibalari hasiera emateko.

Noiz: Urriaren 3an, larunbatean.

Non: San Juan plazan.

Sarrera: Doan.

X. JARDUNALDI GREKOA OIASSON

Oiasso Museoak, Filohelena 'Periplo' Elkarte Soziokulturalarekin bat, **X. Jardunaldi Grekoa hartuko du Oiasson**.

Noiz: Urriaren 3an, larunbatean.

Non: Oiasso museoan.

Ordua: 11:30etik 18:00etara.

Sarrera: Doan.

KIOSKOAN DANTZAN

Kioskoan Dantza egitasmoa OrquestaTsunami taldearen eskutik.

Noiz: Urriaren 4an, igandean.

Non: Zabaltza plazan.

Ordua: 18:00etatik 20:00etara.

HEGAZTI MIGRATZAILEEN MUNDU EGUNA

Murgildu Europako hegaztien migrazioaren magian, **Gorka Gorospe** ornitologoaren eskutik **Plaiaundiko Parke Ekologikoan** egingo den ibilbide gidatuan.

Noiz: Urriaren 10ean, larunbatean.

Non: Ekoetxea Txingudin.

Ordua: 10:30etik 12:30era.

Sarrera: 2 euro, aurretiazko izen-ematearekin.

PAPERDENDA - KOPIADENDA - ESKULAN TAILERRA

Luis Mariano kalea 12 | (+34) 943 63 93 01 | irun@folder.es | www.folder.es

ZURE LEIHO-FABRIKATZAILEA IRUNEN - 30 URTE BAINO GEHIAGOKO ESPERIENTZIA DUGU SEKTOREAN.

LEIHO, ATE, BARANDA, PERTSIANA ETA TOLDOAK INSTALATZAILE ONENEN BERMEAREKIN

Gabiria Kalea 42, Irun | (+34) 943 62 22 57 | info@ventanasaramburu.com | www.ventanasaramburu.com

Osasuna barrutik zainduz

AYURVEDA

IRUNEN GAUDE!

 elikafoods
bio foods • care • sports

info@elikafoods.com

www.elikafoods.com

+34 633 551 756